84/21
XXXIX. ÉVF. • 1984. SZEPTEMBER 6. • ÁRA: 4 Ft

PAJTÁS

A KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

Mindennapos szívügyeink.
Mi kerül az asztalra?
Aki egy erdőt birtokol.
Szívünkön a szemünk.

Hova száll a kislabda?
Ahol csak győztesek voltak.
Találkoztunk Prágában.
Négytusa – barátság.

Túra – vízháton.
Amit nem lehet elfelejteni.
Színes képeken:
Tisza túra 84.

margó

A BÉKE A TIÉTEK!

Levél a kisdobosoknak és az úttörőknek az 1984/85-ös tanév kezdetén

KEDVES GYEREKEK!

Eredményes úttörőév, vidám nyár után köszöntünk benneteket.

Új úttörőév előtt állunk; negyven éve lesz, hogy véget ért a második világháború, felszabadult hazánk, s népek, nemzetek fogadták meg: „Soha többé háborút!" Esküjük minden utánuk jövő nemzedéket kötelez az emberi élet, a béke megvédésére. Biztosak vagyunk benne, hogy ezt a kötelezettséget — amit először nagyszüleitek vállaltak — ti is értitek, érzitek, vállaljátok, hiszen naponta halljátok a híreket a háborútól megkínzott emberek, s gyermekeik szenvedéseiről, szerte a világban. Tudjátok, hogy ez más, mint a játszótéri háborúsdi!

Negyven évvel ezelőtt az akkori fiatalok azt is megfogadták, hogy időről időre a világifjúsági találkozókon megerősítik a béke, a határokon átívelő barátság és szolidaritás gondolatát. 1985-ben Moszkvában ismét ezért találkoznak a világ fiataljainak küldöttei.

A béke a tietek, mert a családot, a barátokat, az iskolát, a játékot a szeretetet, a gondoskodást, az épülő, szép hazát jelenti. Vigyázzatok rá! Azzal, hogy törődtök egészségetekkel, munkátokkal, egymással, környezetetekkel, a jövőtökkel.

Figyeljetek egymásra, hogy rátok is jobban figyeljenek! Különösen azokat segítsétek, akiket baj, bánat, kudarc ér, hiszen minden egyes gyerek fontos, minden gyerekben van valamilyen érték.

Ezt keressétek magatokban is, társaitokban is, amikor együtt vagytok, kirándultok, versenyeztek, játszotok, dolgoztok!

Korunkban fantasztikus léptekkel halad előre a technika, a tudomány. Hogy lépést tarthassatok ezzel, tanulni kell az iskolában, és azon kívül is, mindenütt. Tudnotok kell: a siker sok-sok erőfeszítésből, s nemegyszer az akadályok leküzdése árán születik.

Levelünkre szeretnénk választ kapni tőletek, de nem a posta útján, hanem azokból a mindenkit érdeklő hírekből, amelyek a ti tetteitekről szólnak, s amelyek méltán kerülhetnek a krónika lapjaira.

A MAGYAR ÚTTÖRŐK
SZÖVETSÉGE
ORSZÁGOS TANÁCSA

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes: BŐCS FERENC

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

84.1525 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Elrabolták a kapuőrt

Emlékeztek még? A múlt tanév utolsó (84/20.) számában írtuk: egy őrsben lenni a szülőkkel, együtt állni őrségben, mindenre elszántan védeni a tábort az ugyancsak mindenre elszánt támadóktól, az „öregekkel" együtt táncolni, énekelni, játszani a tábortűz körül . . . — ezek, s hasonló izgalmas és romantikus események várnak azokra az ózdi gyerekekre, akik július 1-től 6-ig az Aggtelek melletti Szögligeten táboroznak.

Megígértük: élményeikről és tapasztalataikról, hogy mások is hasznosíthassák hasonló vállalkozásaiknál, szeptemberben beszámolunk . . .

A Bebek őrs adta az őrséget. Eszenyi Nóra és Tordai Judit 22 óra 30 perckor körútra indult. Mellékük szegődtem. Tiltakoztak, mert ez szabálytalan és zavarom őket. Szerencsémre az őrs egyik felnőtt tagja — Dobosiné Krajcsik Erzsébet, ózdi városi úttörőelnök — meggyőzte őket, mondván; engedjétek, addig sem lopja el a zászlót...

A táborban mindenki gyanús volt, mivel a „Nagy Játékban" egyaránt részt vettek a gyerekek, a két és félévestől a gimnazistáig és persze a szülők. Egyenrangú félként természetesen, ezért például mindenki mindenkivel tegeződött. És bárki bohóckodhatott. Egy fontos szabályt viszont kikötöttek: a jó tréfa miatt, csattanjék bárkin, nem szabad megsértődni.

Nóra és Judit életében ekkor volt először tábori őrségben, de mintha öreg katonák lettek volna, úgy csinálták. Mivel kerítés nem volt — csak körülöttünk a Cserehát éjszaka igazán sötét erdeje, szemben az Óvártető, mögöttünk a Bene-bérc a Bebek-vár romjaival —, az ellenség vagy egy rosszindulatú ember könnyen bejuthatott. Szóval kellett vigyázni. Ráadásul az is nehezítette a dolgukat, hogy a sátrakra nem világíthattak rá, nehogy zavarják a bennük lévők álmát.

Fél órával éjfél előtt magukra hagytam őket. Láttam még, ahogy bátran vonultak tovább, s elnyelte alakjukat az éjszakai sötétség. S még nem volt éjfél, amikor izgatott suttogást, futkosást észleltem. Egy vékony hang szólt: eltűnt a zászló! Rohangászás. Újabb hang ijedten: eltűnt a tábor bejáratához állított őr! (Éppen Eszenyi Nóra, akit előbb még kísérgettem.) Kiáltás: eltűnt Pongó bácsi! Nincs meg a szakács! (Pongó László, a tábor és a budapesti Fórum étterem szakácsa.) Riadó! Riadó! Kürt harsant, majd jelzőrakéta szállt a levegőbe. (A rakétát a táborparancsnokság kérésére a határőrök lőtték fel.)

PÁNIK NÉLKÜL

Nóri szülei is futkároztak. Az édesanya kétségbeesetten kiabálta: hol a lányom?! Olyan élethűen csinálta, hogy azt hittem, nem tud semmiről. Megnyugtattak, hogy a játékban ők is résztvesznek, s ha a gyerekek komolyan veszik a tábor elleni támadást, akkor a szülők sem vonulhatnak előkelő idegenként félre. Az édesapa aztán annyira beleélte magát, hogy amikor az erdőben kerestük Nórát, megszállottként rohant, rohant, s egy fagyökérben elvágódott...

Volt egy kis fejfesztettség, de aztán Dombóvári Péter táborparancsnok, az ózdi városi KISZ-bizottság munkatársa határozott fellépéssel megelőzte a pánik kitörését. Azonnal megszervezték és megindították a kutatást.

Egyébként emlékezetes kutatás, loholás volt ez. Az erdőben a fák az arcunkba vágódtak és mindenütt kiálló gyökerek, rengeteg gödör, s az ember lába közé akadó száraz ág. De megérte: meglett Nóra, meg a szakács is. És megkerült a zászló. Rögtönzött zászlófelvonás, majd nyugovóra tért a tábor. Az őrség őrködött tovább. Ezen az éjszakán már újabb különös esemény nem történt — jegyezhették be naplójukba.

Tábortüzet is rendeztünk. Hasonlított a régihez, amilyent a mostani szülők — úttörőként a környéken táborozva — raktak, de mégsem lehetett olyan. Nem, mert itt családok voltak együtt. Egy-egy, csak a táborozás idejére alakult őrsben a szülők és csemetéik természetesen a tisztségeket is becsületesen elosztották.

A tábortűznél a Bumeráng őrs kezdte a műsort. Őrsvezető: Dombóvári Péter. (Nem a már emlegetett, hanem a fia, a harmadikos ifjú Dombóvári.) Péter sorra bemutatta a Bumeráng őrs tagjait, majd cigarettával kínálta a hozzá legközelebb ülő férfit. Tüzet is adott, de fura „öngyújtója" vizet spriccelt... Péter mondta is, hogy ő így küzd a dohányzás ellen... Következett a Dollár őrs. Csatakiáltásuk: „Huj, huj, előre, / ide jövünk jövőre / is!" A két és féléves Fürjes Péter verset mondott. A siker óriási volt, s ezen az ifjú legényke úgy felbátorodott, hogy többször is szót kért. Harmadiknak a Vuk őrs, majd végül a Bebek őrs szerepelt.

HUSZONHÉT ÉVE

Dombóvári Péter, akitől a közös családi táborozás ötlete származik, és aki a szervezés oroszlánrészét vállalta, mesélte:

— 1957 nyarán, mint az ózdi Gyár úti iskola úttörői, itt táboroztunk, valamivel rosszabb körülmények között. A sátraink kisebbek és huzatosabbak voltak. A főzéshez a nyersanyagot nem autóval szállítottuk, mint most, hanem lovaskocsival. A táborrend és a program viszont hasonló volt. De nem az a célunk, hogy csak emlékezzünk, hanem az, hogy egy természeti környezetben lévő igazi táborban együtt legyünk a gyerekeinkkel. Legalább itt közös úttörőéletet éljünk. S ha elkezdjük, márpedig elkezdtük, akkor úgysem lehet abbahagyni. Ezek a szülők otthon is szívesebben mennek majd el a csapat, a raj és a gyerekeik őrsének rendezvényeire. Sőt, feltehetően ők is kezdeményezni fognak különféle összejöveteleket. Itt van közöttünk egyébként a hajdani táborparancsnokunk, Tusay László is, aki most Ózdon a Bem úti iskola igazgató-helyettese. Neki is, nekünk, régi tanítványainak is nagyszerű élmény újra együtt lenni. Így, hogy a gyerekeink velünk vannak!

Az „öregek" persze emlékeztek is. Ücsörögtünk a tűz körül és hol ez, hol az kérdezte: emlékeztek?...

— Emlékeztek a nagy jégesőre? — kérdezte Tusay László. Egymást kiegészítve mondták el, milyen félelmetes volt: még másnap reggel is marékszám szedték a diónyi jégdarabokat.

A jégeső most szerencsére elmaradt, de az időjárás nem volt kegyes hozzánk. Hűvös volt, ami a környező hegyeknek köszönhetően itt csak fokozódott. Sokat esett, gyakran órákig szemerkélt az eső. De ez bennünket nem zavarhatott.

A sátor felállításához szükséges szakértelemben nem volt hiány

Már Ózdon szó volt róla, s a táborban aztán sokszor előhozták, hogy annak idején Bukóék (igazi nevén Hoffmann Endre) felfedeztek egy barlangot...

Aggtelek és Jósvafő környékén nem ritkaság a barlang, de a saját felfedezésűre azért mégiscsak büszke lehet a halandó ember. Bukó bácsi (maradjunk ennél a névnél, mivel az ifjú táborlakók így szólították) szerény ember, s irult-pirult, de csak úgy tessék-lássék utasította vissza az elismerést.

BARLANGKERESŐBEN

Keressük meg azt az egyedülálló barlangot! — döntött a tábori nép. Felkerekedtünk. A legkisebbek is jöttek. Térképekkel, tájolóval felszerelve vágtunk neki az útnak. Mentünk végig a Ménes-patak völgyében. Az út az eső után sáros volt, de ezzel senki sem törődött. Bámultuk a kékes színű párába vesző hegycsúcsokat, csodáltuk a szép tájat. Aztán be az erdőbe. Darabig még volt út, aztán csak ösvény, majd csak a fák között baktattunk.

Nem találtuk meg a barlangot, de közben tanulmányozhattuk az erdő fáit, a csúcs felé közeledve a hatalmas fenyvest. Gombát szedtünk, s a köztünk lévő két orvos rögtönzött kiselőadást tartott a mérges gombákról. Olyan színpompás „galád" galócára is bukkantunk, amilyen csak a mérges gombákat bemutató színes könyvek ábráin látható.

A fáradtság és a „kudarc" sem vette el kedvünket. Ugrattuk Bukó bácsit, hogy talán csak álmodta azt a barlangot. Ő azonban halkan, de határozottan kijelentette: addig nem nyugszik, amíg újra fel nem fedezi.

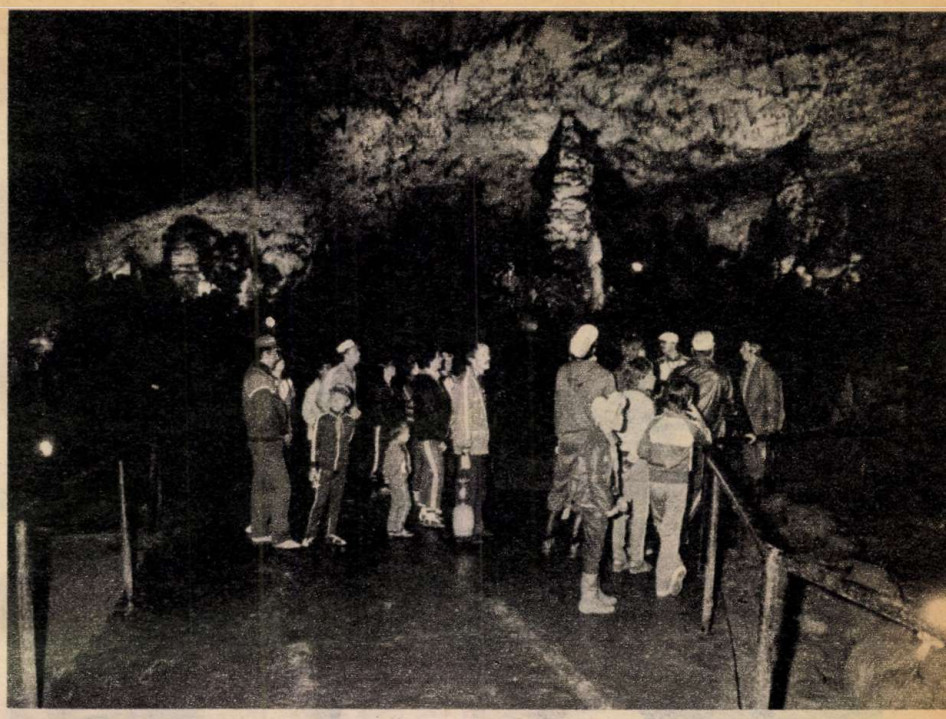

Az aggteleki Baradla barlangban a hosszú-túrán, gázlámpák fényénél

Ha kell, a táborozás után ismét eljön keresni.

— Éljen Bukó bácsi! — kiáltott fel ezt hallva a harmadikos Valuch Tamás, s a többiek rázúgták: „Éljen!"

Az aggteleki cseppkőbarlangot sem hagyhattuk ki, ez természetes. De nem ám a rövid-túrára mentünk (az csak autóbuszos kirándulóknak való), nem is a középtávúra (pedig az már komoly vállalkozás), hanem a hosszúra. Ennél előírás, hogy tíz év alattiak nem vehetnek részt rajta, s legalább két szakértő kísérő, illetve vezető kell. Mi sem vittük magunkkal a két és féléves Fürjes Petit.

Aggtelektől Jósvafőig gyalogoltunk végig a barlangban. Csodálatos élmény! De amikor az ember már órák óta baktat és csúszkál a barlang nedves alján, s több mint három kilométeres szakaszon csak a magával vitt gázlámpa fénye világítja meg — sejtelmes árnyékokat vetve — a hatalmas cseppköveket, akkor kezd fárasztóvá válni. El is döntöttem, hogy előremegyek. Egy lány és két fiú velem tartott.

JÁTÉK ÉS BIZALOM

Amikor a többiek már annyira lemaradtak, hogy még a kurjongatásukat sem hallottuk, lelkiismeret-furdalásom támadt. Ha értem nem is, a gyerekekért biztos aggódnak...

— Az a jó, hogy felnőttel vagyunk — mondogatta Tordai Judit a fiúknak.

— Bíztok bennem? — kérdeztem. — Bíztok bennünk, a felnőttekben? Annak ellenére, hogy megszerveztük a riadót, elraboltuk a kapuőrt, annak ellenére, hogy olyan sok tréfát kieszeltünk, egymást ijesztgettük?

— Persze, hogy bízunk. Az mind a játékhoz tartozott... Együtt játszottunk...

Szente Pál
Fotó: Karasz Lajos

Térképekkel, tájolóval felszerelve a „titokzatos" barlang nyomában

A Ménes-patak völgyében

Forma I – miniben... A járművek kicsik, kicsik a pilóták is, de az izgalom első osztályú!

Fotó: Wagner Margit

A BETON-SZALAG LOVAGJAI

Szenzációval nem szolgálhatunk. Az 50 köbcentiméteres motorok csak ötven-hatvan kilométeres sebességgel repítik a kis gokartokat a kanyargó aszfaltcsíkon. A tempó tehát messze elmarad a Forma I mezőnyének kétszáz kilométer fölötti száguldozásaitól, de bizonyíthatjuk: az Országos Úttörő Gokart Bajnokság futamai így is elég izgalmat nyújtanak. Egy esztendőben hat alkalommal állnak rajthoz a versenyzők, a futamok résztvevői Győr és Kecskemét speciális pályáin versenyeznek.

Hogy a futamok közötti időszakok mivel telnek? Természetesen sok edzéssel és munkával. Technikai sport a go-kart, s talán nem túlzás, ha azt mondjuk: itt egy meglazult csavarral is lemaradhat valaki az arany- vagy az ezüstéremről. Tehát nemcsak a reflexeket, a biztos kormánymozdulatokat, a vezetés biztonságát, kell „karbantartani", hanem a négykerekű kis gépeket is. Különben még a tucatot sem éri el azoknak az egyesületeknek a száma, amelyek ebben a sportágban úttörőkorú versenyzőket is rajthoz állítanak. Az utánpótlás-nevelésben elsősorban a Debreceni Autójavító SE és a kecskeméti DUTÉP jár az élen. Az idei bajnokság hatodik, évzáró futamát a kecskemétiek otthonában rendezték.

ÚTTÖRŐ-NYÁR

ÖTLETVÁSÁR SZEGEDEN

A történelmi város, Szeged szeretettel fogadta a XVI. Országos Őrsvezető Találkozó résztvevőit. Testvérlapunk, az Iránytű szervezésében úttörővezetők, KISZ-esek —, a munkásőrség közreműködésével — kalandos felfedező túrákon, tiszai hajókiránduláson vettek részt, s ötletekért kincseket érő ötleteket „vásárolhattak" a gyerekek. A kitüntetettek közül a Pajtás Kupát Szim Erzsébet, a vásárosnaményi Párduc őrs vezetője kapta meg, aki olyan településen rendezett élményt jelentő várjátékot, ahol nincs is vár. Vitézei a játszótér két diófáját ostromolták és védték.

NICARAGUAI VENDÉGEINK

A Magyar Úttörők Szövetségének meghívására Magyarországon járt a nicaraguai Sandinista Gyermekszervezet delegációja, amely Douglas Guerrero főtitkár (képünkön) vezetésével ellátogatott Csillebércre. Részt vett a Gyermekmajális '84 rendezvényein, így többek között az Asztalos János ifjúsági parkban tartott Pajtás-napon is. A nicaraguai Sandinista Gyermekszervezet küldöttsége és a Magyar Úttörők Szövetségének vezetői tárgyaltak egy Nicaraguában a CIMEA szervezésével, nemzetközi segítséggel létesítendő gyermektáborról.

HUSZONHÁROM ország gyermekei találkoztak Csillebércen és Zánkán. Hazánk immár 37. alkalommal adott otthont a békét, a barátságot és a szolidaritást hirdető nemzetközi úttörőtábornak. Négy hét alatt huszonhárom nyelven beszélgettek a világ gyerekei saját sorsukról, s a békéről.

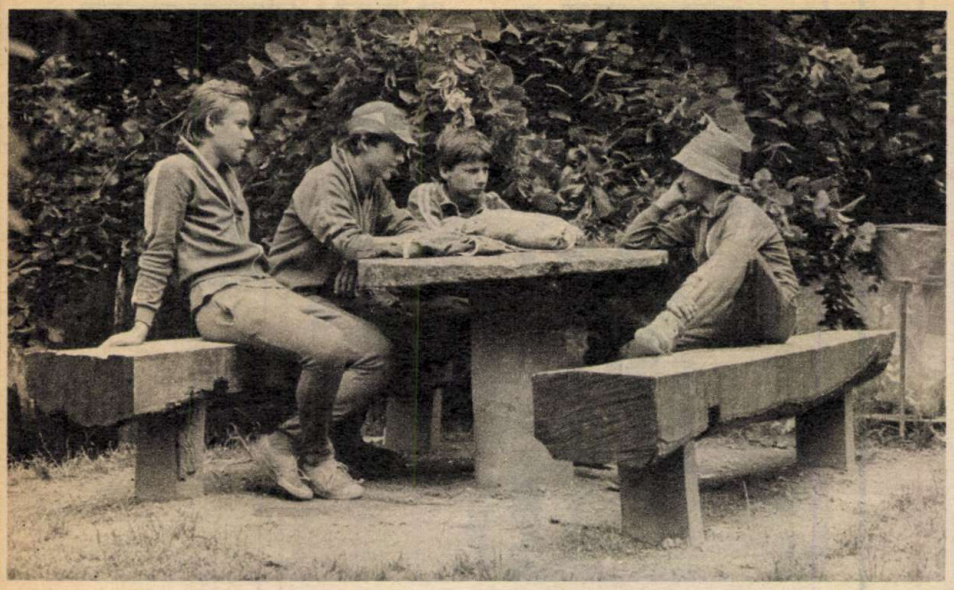

A TERMÉSZETJÁRÓ ÚTTÖRŐK IV. ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJÁNAK főhadiszállása Fonyódligeten, az úttörő- és ifjúsági táborban volt, de a résztvevők megismerkedhettek Somogy megye és a Balaton nevezetességeivel is. Ezer pontot gyűjthetett és aranyérmet nyerhetett az a csapat, amelyik kiállta a próbát a kaposvári felfedező, a somogybabodi tájfutó és a balatonszentgyörgyi akadályversenyen.

GYEREKNAPI MAJÁLIS. Találkoztunk az Asztalos János parkban is! Igaz, az esemény kissé távolabb esik már az időben: május utolsó vasárnapja volt, gyermeknap. De aki eljött az eseményre, az bizonyára ma is emlékszik, sokan lehetnek az emlékezők, hiszen a két nap alatt több ezren megfordultak a főváros népszerű parkjában. Ott voltak soraikban a Pajtás Poszterjáték legjobbjai is: ők ez alkalommal vehették át megérdemelt díjaikat, találkozhattak kedvenceikkel: sportolókkal, színészekkel, énekesekkel.

A kétnapos rendezvénysorozat egyik legnagyobb sikere a Neoton Família koncertje volt. Ezen a hangversenyen készült képünk.

NYÁRON IS HÓDÍTOTT A VIDEÓZÁS. S bár a nagy melegben a többség szívesebben választotta a fák hűvösét, vagy a folyók, tavak vizét, az igazi videózók a legnagyobb kánikulában is alkalmat találtak a játékra. Zánkán, például, nem tudott egy pillanatra sem megpihenni készülék, s akinek nem jutott a játékból, az azzal is megelégedett, hogy — néző volt. Egyébként nem kell nagy jósnak lenni ahhoz, hogy megjövendöljük: az ősz is a video jegyében telik el. Ehhez kíván hozzájárulni lapunk is újabb, Kristály Video magazinjával, melyet közkívánatra készítettünk!

RAJTPISZTOLY – ÖTSZÖR

Ahogy eldördült a rajtpisztoly, s nekilódult az 500 méteres síkfutás mezőnye, mindjárt kiderült, hogy a nyolc fiú közül senki sem lesz olimpiai aranyérmes. Hiába, az ember rögtön bajnokokat, csúcstartókat, csúcsjavítókat keres. Pedig a Vácott megrendezett X. Országos Sporttalálkozó nem bajnokjelöltek találkozója volt. Az öt számból álló atlétikai verseny amolyan ürügyként szolgált ahhoz, hogy az ország harmincezer kisegítő iskolás tanulójának egy része – kétszázhúsz gyerek – kimozduljon megszokott környezetéből. Ahogy Pelczédi Tibor, a váci kisegítő iskola igazgatója, a verseny egyik rendezője elmondta: ezeknek a gyerekeknek az életében nagyon nagy dolog az utazás, a kirándulás, a strand, a színház, a mozi, a diszkó, de mindezt felülmúlja az az érzés, hogy olyan környezetben lehetnek, olyan közösségben tölthetnek el néhány napot, ahol nem kell érezniük az előítéleteket.

Bár a sporttalálkozó nem pótolja az otthon szeretetét, nem adja azt a gondoskodást, amelyet más gyerekek természetes módon kapnak meg, ez a néhány nap, ez a néhány Vácott szerzett emlék talán örökre elkíséri azokat, akik itt lehettek.

(A megyék versenyében a szolnoki gárda végzett az élen 1418 ponttal, a második helyet Vas, a bronzérmet pedig Fejér megye csapata szerezte meg.)

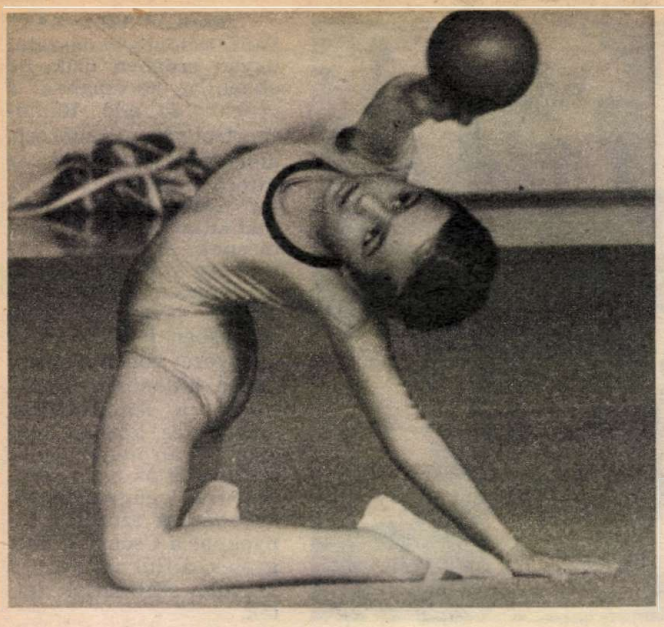

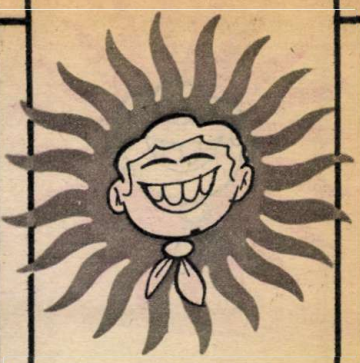

ÚTTÖRŐ-NYÁR

SZÉPÍTŐSZER

Aprókontyos kicsi lányok és kecses mozgású nagyobbak bűvölték a közönséget két napon át a ritmikus sportgimnasztika fellegvárában, Kazincbarcikán, a Pajtás Béke Kupa versenyén. Táncot járt kezükben a színes szalag, megszelídült a rakoncátlan kötél és talán még a labdák is csodálkoztak, amikor egy-egy ügyesebb versenyző a „popójával" pattintotta a magasba őket.

És zúgott a taps. A versenyzésben kevésbé jártas kisebbek és a sportággal ismerkedő felsősök szereplését is elismerő taps köszöntötte. Nem vérre menő küzdelem folyt itt. Seregszemlére, találkozóra hívták a rendezők az ország minden részéből az általános iskolás ritmikus sportgimnasztikázó, vagyis „RSG"-s lányokat, hogy bebizonyítsák: a sportág megérett arra, hogy felkerüljön az úttörő-olimpia műsorára.

Jó lenne, ha ez a lányok számára ideális sportág mind szélesebb körben elterjedne. Már csak azon egyszerű oknál fogva is, mert minden lány szép akar lenni. A ritmikus sportgimnasztika pedig a lehető legeslegjobb „szépítőszer".

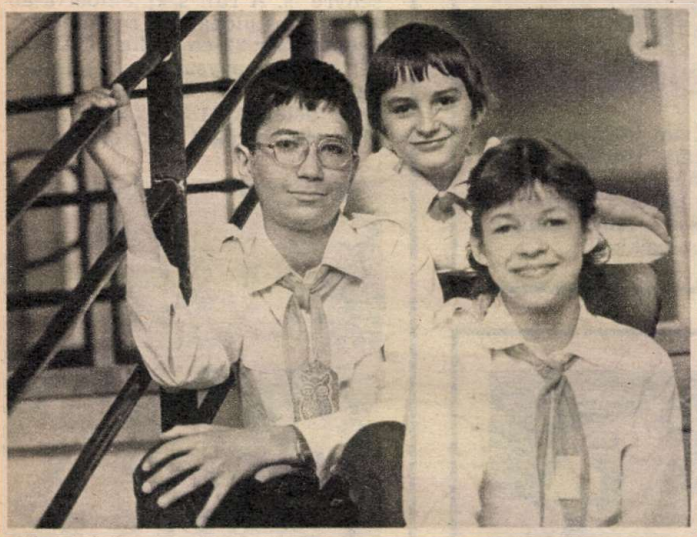

A TUDOMÁNYOS-TECHNIKAI ÚTTÖRŐSZEMLE, a TTUSZ országos döntőjének résztvevői — a természetkutatók, a társadalomkutatók, az eszperantisták, a nemzetiségiek és a matematikusok — népesítették be a csillebérci tábort. A versenyek többségét Csillebércen rendezték, de a természetkutatók igénybe vették a TIT Bocskai úti stúdióját is, a társadalomkutatók pedig bő fél napot töltöttek Budakeszin. Egyébként, amit Budakeszin láttak, hallottak, azt még aznap késő délután rajzban, írásban megörökítették, feldolgozták.

Képünkön a Hajdú-Bihar megyei —, a debreceni Arany János iskolából érkezett — csapat, Szép Zoltán, Zsupos Sándor és Takács Edit.

EZ LESZ ÁM A FOTÓ! Akik készítik: a zánkai fotós tábor résztvevői. Hogy hogyan is sikerült a kép, azóta már bizonyosan kiderült. Szerintünk jól, hiszen a táborozók szemünk láttára tettek bizonyságot hozzáértésükről, fotószeretetükről.

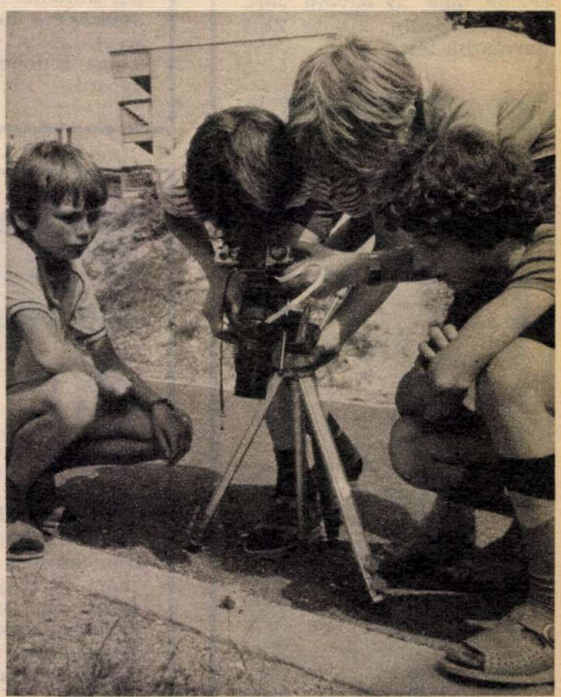

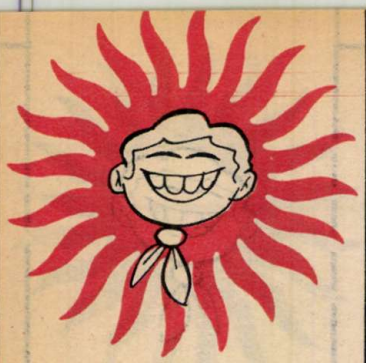

ÚTTÖRŐ-NYÁR

VERSENY – AZ ÉLETÉRT

Budapesten rendezték meg a Nemzetközi Iskola Kupa Közlekedésbiztonsági Versenyt. A hazai selejtezőkre 250 ezer úttörő nevezett, hogy tesztfeladatokon, ügyességi versenyeken túljutva a két legjobb rajthoz állhasson a nemzetközi viadalon. A kerékpárosok kategóriájában a ceglédi Juhász Zoltán és a nyíregyházi Molnár Judit képviselte a magyar színeket. A tizenhét nemzet csapata közötti vetélkedésben Jutkáék Jugoszlávia mögött a második helyet szerezték meg, az egyéni versenyben pedig Juhász Zoli harmadik lett.

„RÓKAVADASZAT"

Ezt a különös vadászatot ugyan erdőben űzik, de ebben a sportágban a „róka": az adó. Rádiósportról van ugyanis szó, amelynek legjobbjai, az úttörő iránymérők ezúttal nyolcadik alkalommal adtak randevút egymásnak. A helyszín Tatabánya volt, a rendezők a Komárom megyeiek, a pályát pedig a festői Vértesben jelölték ki. A környezet ebben a sportágban különösen fontos, hiszen a legjobbaknak adókeresés közben még arra is van idejük, hogy megcsodálják a táj szépségeit. A legügyesebb rókavadászok ezúttal a lányoknál a Csongrád megyeiek, a fiúknál pedig a szabolcs-szatmáriak lettek.

IDÉN ÚJRA a Hatvan környéki Szeles-dűlőben táboroztak Heves megye hátrányos helyzetű, ámde jó képességű gyerekei. A táborélet ismét azt bizonyította: a nehezebb sorsot is lehet ellensúlyozni — kiváló képességekkel.

NAGYKÖKÉNYESEN, az amatőr művészek táborának résztvevői — az ország számos tájáról ideérkezett szobrászok, fafaragók, festők és fotósok — a falusi élet, a növényvilág, az emberábrázolás, a környezetvédelem témáiban készítették alkotásaikat.. Képünkön: őseink jurtasátrának vázát készítik az úttörők.

FUT A TEJ! No, nem a fazékból, hanem ezzel a címmel rendezte meg újabb futóversenyét a népszerű Futapest klub. A Tejipari Vállalatok Trösztje és az Országos Egészségnevelési Intézet támogatásával rendezett verseny ezúttal is sok gyereket és felnőttet „futtatott meg".

Itt tudtuk meg, hogy hamarosan sor kerül a DEIT futóversenyre is. A rajt szeptember 8-án lesz a pesthidegkúti repülőtéren. Szeptember 22-én pedig a CAOLA cég rendez nagyszabású találkozót az Anna-réten. Mindkét színhelyen délelőtt 11 órakor indítják el a résztvevőket a versenybírók.

ANYUÉK IS OTT VOLTAK

Vajon jó lehet-e mindennap túrázni? A zuglói újvárosparki iskola Túra őrsének tagjai szerint igen. S hinni kell nekik, mert ők kipróbálták.

Július 1-től 11-ig a Lillafüred melletti Hámorban táboroztak, illetve ott csak aludtak, mert az ébresztő és a reggeli után azonnal egész napos utakra indultak. Bejárták a Bükk zegét-zugát, s a sok szép élmény mellett gazdag túrázó tapasztalatokat is szereztek.

Persze, nem voltak ők eddig sem tájékozatlanok, mivel – ahogy nevükhöz illik – számos túrát megtettek már. Vezetőjük Szabó Levente édesanyja, Kati néni, aki a Bükkbe is elkísérte, pontosabban elvezette a társaságot. Rajta kívül még több felnőtt is ott volt a gyerekekkel: Szabó apuka és az őrsvezető Jeszenszky Zsolt szülei, s a hét végét velük töltötte Magdi néni, Pető Robi anyukája.

Wágner Margit képriportja

MAJDNEM HŐSTETT

LÁNGOLT A HATÁR

Az ember életében előfordulnak olyan események, amikor pillanatok alatt dönteni, cselekedni kell. Szegeden, az őrsvezetők XVI. országos találkozóján megismerkedtem néhány gyerekkel, akik nem hajtottak végre világraszóló hőstettet, de helyén volt az eszük és szívük, amikor veszélyt kellett elhárítani, amikor észrevették, hogy valaki bajban van

MEGTÉRT LÁSZLÓ

Megtért Laci, a zalaszentgróti I. számú általános iskola érdekes nevű nyolcadikosa, a Fekete István raj titkára földhöz verte néhányszor a futball-labdát, aztán lábfejére ejtette és elkezdett dekázni.

— Hallottad, hogy jártam a tanácsházán? — kérdezte Tarsoly Robitól.

— Mit kerestél ott?

— A pályánkról beszélgettünk.

— És?

— Lesz belőle valami.

— Adják nekünk, amit elkezdtünk építeni.

— Ott házak épülnek. De megígérték, hogy kijelölnek számunkra egy új focizóhelyet.

— Csakhogy nekünk addig is edzeni kell — mondta Robi és elkotorta barátja elől a labdát.

Cselezés közben hirtelen megállt. Beleszagolt a levegőbe.

— Valami ég!

Laci is szimatolni kezdett. A szél a Zala felől hozta a füstöt. Ösztönösen a folyó felé indultak.

A település szélén döbbenetes kép fogadta őket. Lángolt a határ. Pattogva, sisteregve égett a nádas. A tűz elérte a part menti vízmű száraz gyepét is. Laci az egyik bokorról letört egy ágat és azzal paskolta a parázsló füvet.

— Gyere innen, mert még azt hiszik, mi játszottunk gyufával — figyelmeztette Robi.

— Riasztani kellene az őrt! — mondta Laci.

— Már jön is, és milyen mérges!

— Akkor fussunk!

Laci azért ajánlotta, hogy kössék fel a nyúlcipőt, mert érezte, hogy csak időt veszítenének, ha magyarázkodnának, hiszen a szél felerősödött, megfordult és a lángnyelvek most már a Mező Ferenc utca házai felé kúsztak, ahol sok az idős ember.

— Zörgess be a srácokhoz, hogy hozzanak ásót, kapát, meg vödröket. Én megpróbálom útját állni a tűznek — mondta a sarokhoz érve.

Az utcabeliek közül segítsége akadt. Két fiú felkapkodta a libalegelőre kidobált üvegeket és vizet hoztak neki. Perzselő volt a hőség. A korom összevegyült az arcán gyöngyöző izzadtságcseppekkel. A füst csípte a szemét, marta a torkát, de akkor sem hagyta abba az oltást, amikor Robival az élen megérkezett a felmentő sereg, megállt mellette egy tűzoltókocsi.

— Bátor vagy, öcsém! — veregette meg a vállát elismerően a tűzoltóparancsnok, amikor már csak gőzölgött, füstölt a letarolt nádas. — Más gyerek ijedtében ilyenkor elszalad, te meg... Hálásak lehetnek a környékbeliek nektek.

KARAMBOL AZ ERDŐBEN

FORGÓ BÉLA

Galyatetőn voltak látogatóban. Szaporázták lépteiket, mert átjátszották az egész délutánt, s féltek, hogy mielőtt Recskre érnének, rájuk sötétedik. A hegyi úton, ahol lefelé ereszkedtek, ilyentájban már madár sem járt, csend volt, ezért ijedtek meg annyira, amikor meghallották az ágyúdörrenésként hangzó csattanást. Szinte egyszerre fordultak hátra. A kanyarban az egyik vastag fatörzsnek ütközve egy autó füstölgött. Valaki fájdalmasan nyöszörgött.

— Nézzük meg, mi történt — ajánlotta barátjának a hetedikes Forgó Béla.

— Azt olvastam nemrég, hogy a súlyos sebesülthöz nem szabad hozzányúlni. Többet árthatunk, mint használunk.

— Lehet, hogy beszorultak a kocsiba. A mentőt is értesíteni kellene.

— Csak oda mehetünk vissza, ahonnan elindultunk. A Vasas üdülőbe. Tudtommal közelebb nincs telefon.

— Akkor oda megyünk.

A karambolozott kocsiban két férfit találtak. Az egyik aléltan roskadt a kormánykerékre, a másiknak is vérzett az arca, jajgatott, ha megmozdult, vagy megpróbált segíteni társán.

— Maradj mellettük, én futok telefonálni. Ha újabb autó jönne, próbálj jelzést adni, mert a kocsi vége az útra ér. Újabb baleset lehet belőle — mondta Béla.

Levegő után kapkodva zuhant be a Vasas üdülő portásfülkéjébe. Az ügyeletes előbb azt hitte, hogy neki van szüksége orvosra, de aztán megértette, hogy az erdőben történt baj, és átadta a kagylót a fiúnak.

Sötét volt, mire Béla visszaért a karambol színhelyére. Az összetört kocsi mellett csak a barátját találta.

— Mikor vitték el a sebesülteket?

—Körülbelül fél órája. Azóta szobrozok egyedül. Már azt hittem, sosem jössz meg.

— Pedig futottam idefelé is. A vezetőt sikerült eszméletre téríteni?

— A mentőben már majdnem hajba kaptak. A kocsi tulajdonosa őt okolta, amiért tönkrement az autója.

— Ezt a kalandot én sem úszom meg vita nélkül. Anyu nem szereti, ha sokáig elmaradok.

SZITÁS GYÖRGY RAJZA

ELMARADT A GYŐZELEM

Képíró Jutka, a Csipollinó őrs helyettes vezetője a röplabdázást kedveli, de Gyálon mezei futóversenyt rendeztek, és az Ady Endre utcai általános iskola testnevelő tanára azt javasolta, nevezzen be ő is.

Néhány száz méter után Jutka megállapította, hogy egészen jó formában van. Egymás után hagyta le vetélytársait. Ha fokozni tudja a tempót, akár első is lehet.

Már éppen át akarta venni a vezetést, amikor az előtte futó lány megbotlott, és végigvágódott a földön. Senki sem okolta volna, ha kikerüli és továbbfut, hiszen az aranyérem már csak egy karnyújtásnyira volt tőle, de ő, ha csak egy pillanatra is, látta a lány falfehér arcát, görcsbe rándúló testét, és pillanatok alatt megrántotta a képzeletbeli vészféket. Kihúzta a sérültet a pályáról, nehogy a többi futó elbotoljon, vagy átgázoljon rajta. Azután odaszaladt az ellenőrzőasztalhoz, elvett egy pohár vizet és megitatta a lányt.

— Melyik csapathoz tartozol? Odakísérlek.

— Már jobban vagyok.

— Nem hagyhatlak magadra.

— Fuss már!

Megérkeztek a lány barátnői és pártfogásukba vették. Jutka megpróbálta a lehetetlent. A szíve úgy kalimpált, hogy majd kiugrott a mellkasából, apró karikák vibráltak a szeme előtt, de az óriási hátrányból már csak lefaragni tudott.

Hatodik lett. Mégsem volt bánatos. Amikor az országos őrsvezető találkozón társaival átvette a Magyar Vöröskereszt kitüntető jelvényét, ezt mondta:

— Aki rajthoz áll, próbáljon meg győzni. De ne mindenáron.

Faragó György

KÉPÍRÓ JUTKA

Leningrád emlékképei: a Puskin-szobor, a Palota tér a Diadalív alól és „Észak Velencéjének" látképe

Szeretem Leningrádot.

Szól pedig szeretetem az Észak Velencéjének, Kis Párizsnak nevezett világvárosnak, ahova az ember írói hangulatot, cári nyaralóhelyeket, múzeumokat nézni indul. Le is rovom, mint turistához illik, kötelező tiszteletköreimet az emlékszobákban, Petrodvorecben, Cárszkoje Szelóban, s az Ermitázsban, hogy aztán a látnivalók kötelezettségétől szabadulva hagyjam magam vezettetni Leningrádon át, a leningrádiak által.

Mert itt kezdődik az én szeretett városom: ahogy végigsétálok komótosan a Nyevszkij proszpekten, átballagok ráérősen a Néva hídján. Elnézem, ahogy a város építkezik: feledni igyekezve múltját; s ahogy nem akar felejteni: a belőtt falú házakat a sikátorokban.

Negyven évvel a háború után, egy város emlékezik és emlékeztet.

A VÁROS EMLÉKEZTET

PÁLYÁZAT! PÁLYÁZAT!

FELSZABADÍTÓINK HŐSI ÚTJA

Lapunk szerkesztősége, a Magyar Úttörők Szövetsége, valamint a „Zrínyi Miklós" Katonai Akadémia Hadművészet története tanszéke 27 részes sorozatot indít FELSZABADÍTÓINK HŐSI ÚTJA címmel.

A szeptember 20-i számtól kezdődően folyamatosan közlünk térképvázlatokkal és fényképekkel illusztrált leírásokat, amelyek segítségével 1985. március 28-ra részletesebben megismerkedhettek a hazánk felszabadításában részt vevő szovjet katonák önfeláldozó küzdelmével, a hadműveletek főbb eseményeivel. Olvashattok majd a magyar polgári és katonai ellenállás fontosabb történeteiről is.

LEGYETEK JÁTSZÓTÁRSAINK!

KÖVESSÜK EGYÜTT FELSZABADÍTÓINK HŐSI ÚTJÁT!

TENNIVALÓITOK:

– a jövő hétre a papírboltban vegyetek egy **legalább 120×70 cm-es dipát;**

– a következő számban megjelenő „Jelmagyarázat"-ot ragasszátok a **dipa jobb alsó sarkába;**

– a következő számokban lévő térképvázlatokat – miután meggyőződtetek arról, hogy jól helyeztétek el – ragasszátok rá a dipára. Kezdetben annyit segítünk, hogy a szeptember 20-án megjelenő első térképvázlatot a **jelmagyarázat bal oldalához, az aljával elvágólag kell illesztened.** Ha a későbbiekben ismeretlen területet ábrázoló térképrészletet láttok, Magyarország térképe segít az eligazodásban;

– lesznek olyan számok is, amelyekben térkép helyett fényképet találtok. Ezeket külön dipára, vagy rajzlapra is felragaszthatjátok;

– a szöveges részben közölt új ismereteket felhasználhatjátok a történelemórákon, esetleg a szaktanárok segítségével őrsi, csapatvetélkedőket rendezhettek;

– a kivágott és felragaszott vázlatokból március végére kialakul a magyarországi felszabadító hadműveletek egészét ábrázoló térkép. Erről készítsetek egy maximum levelezőlap méretű fényképet, és küldjétek be szerkesztőségünkbe.

A pályázaton részt vehettek egyénileg is, de szívesen várjuk őrsök, rajok jelentkezését is. A fénykép hátsó oldalán tüntessétek fel neveteket és címeteket.

Beküldési határidő: 1985. ÁPRILIS 30. A borítékra írjátok rá: Felszabadítóink hősi útja!

A beküldők között értékes jutalmakat sorsolunk ki.

A ZÁNKAI ÖTKARIKA

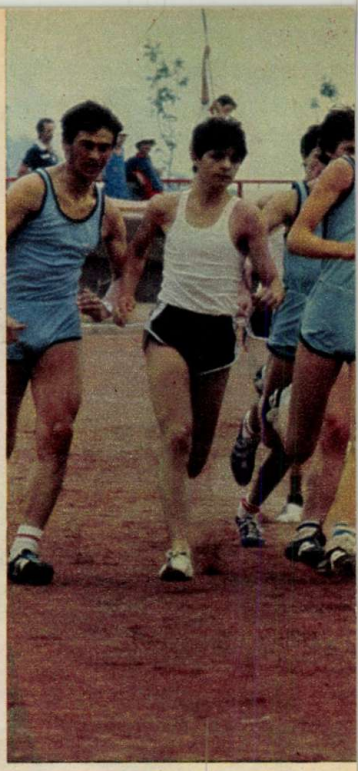

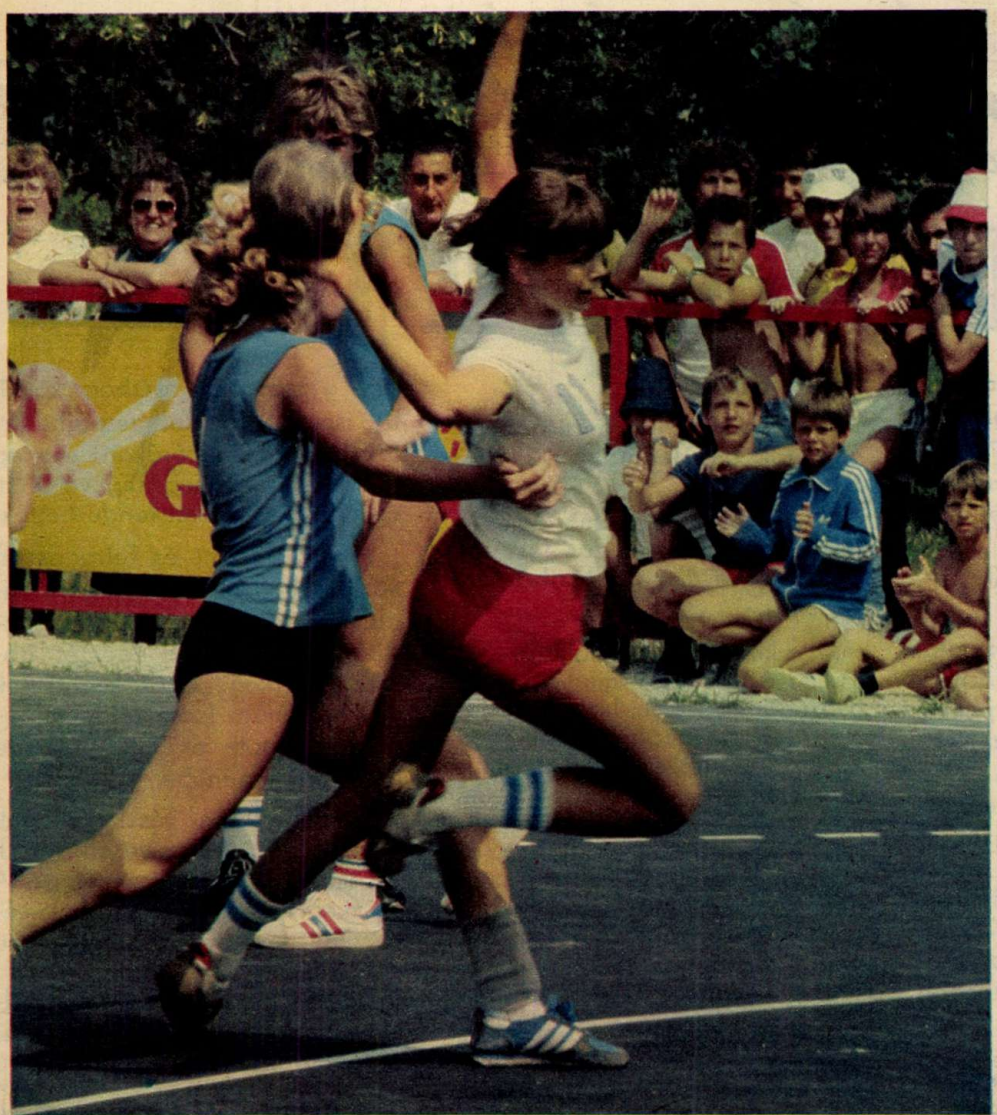

Az új, Balaton-parti pályán mindig népes szurkolótábor izgulta végig a kézilabdás lányok mezőnyének csatáit

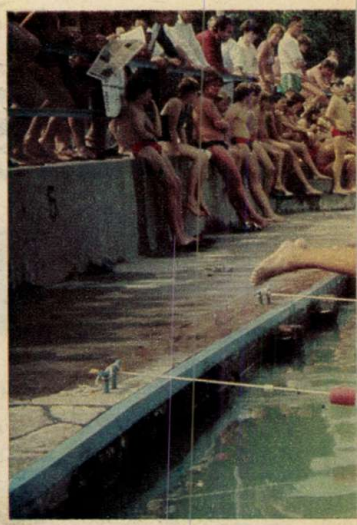

Egy kis „tömegsport": a csóna
bárki rajthoz állhatott

Akcióban a fehér mezes Lajkov
mezőny legjobb játékosa

...n rendezett úszóversenyen

...; a kiskunhegyesi fiú volt a

Nehéz volt bekerülni a zánkai úttörőváros június 17-től 24-ig tartó turnusába. A jelentkezőknek ugyanis nem úttörőcsapatuk javaslatát, hanem egy olyan győzelmet kellett „felmutatniuk", melyet az úttörő-olimpia valamelyik területi döntőjén arattak. A belépőjegyet tehát „borsos áron" mérték, de biztosíthatok mindenkit: megérte.

Még akkor is, ha ezen a héten a — különben zsivajtól, vidámságtól hangos — strand valósággal elnéptelenedett. No persze, hogyan is lehetett volna ideje a XX. nyári döntő ezerötszáz sportolójának arra, hogy strandoljon?! Délelőtt verseny, vagy mérkőzés, küzdelem az érmekért, dobogós helyezésekért; délután pedig edzések, gyakorlások, megbeszélések... A rendezők által gondosan összeállított színes, változatos szabadidős programok nagy része sem kötötte le igazán a résztvevők figyelmét. Tanúsíthatom: nem az edzői önkény akarta így. Egyszerűen arról volt szó, hogy hosszú hónapok áldozatos munkája sűrűsödött ebben az egy hétben. Így aztán nem is tudok olyan sportágat említeni, ahol sima, „lötyögős" mérkőzéseket, versenyeket láttam volna. Sőt! Itt-ott már késhegyre menő küzdelem alakult ki. Ilyen csaták után a vesztes is emelt fővel hagyhatta el a pályát és nem is biztos, hogy mindenképpen vesztesnek kell tekintenünk. Az ádáz harcban is igazi, életre szóló sportbarátságok köttettek.

Fotó: Szalay Béla

A 600 méteres síkfutásban kétszer is megdőlt a csúcs

Erről az arcról bizonyára könnyen leolvasható, hogy az atlétalányok milyen elszántan küzdöttek

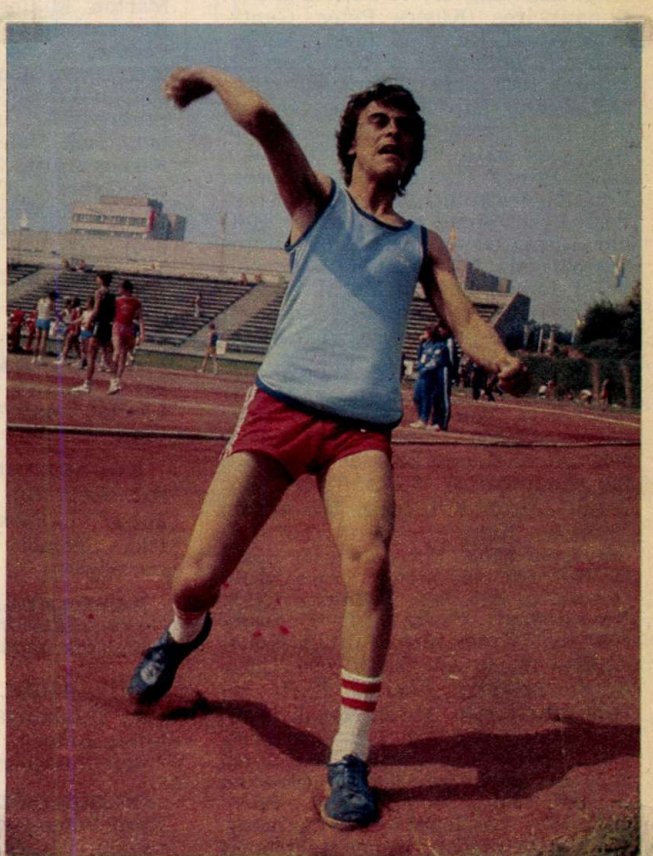

Kustra Péter volt az ötpróbában győztes dunaújvárosiak egyik húzóembere

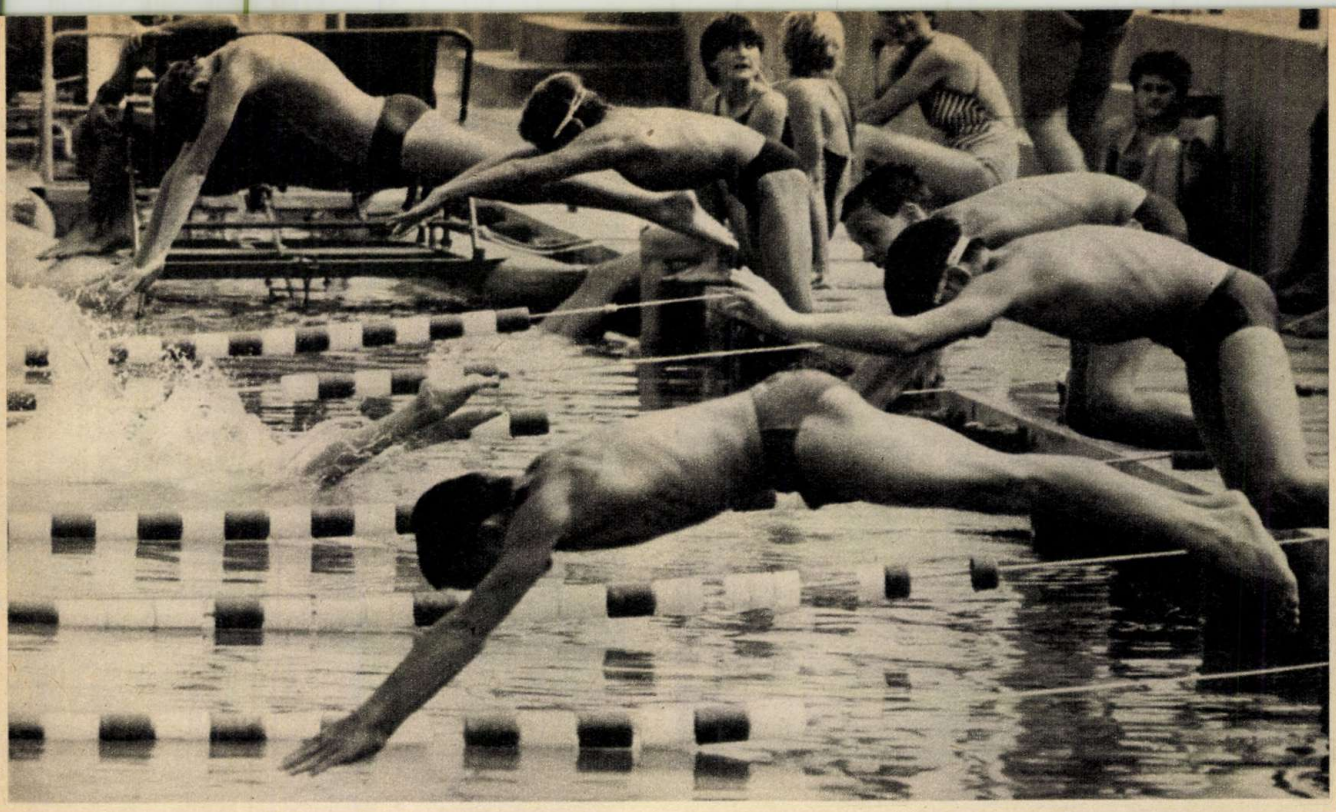

A XX. NYÁRI ÚTTÖRŐ-OLIMPIA BAJNOKAI

Az eredményeket a versenybíróság által kiadott jegyzőkönyv alapján közöljük.

ATLÉTIKA. Ötpróba csapatverseny, fiúk: Ságvári Általános Iskola, Dunaújváros (Kustra Péter, Gentischer Antal, Kelemen József, Müller Gábor, Dombovári Péter, Horváth Zoltán) 1667 pont. Testnevelő: Lipták Gyula. Ötpróba csapatverseny, lányok: Guszev u. Általános Iskola, Budapest (Bátori Noémi, Oláh Anikó, Nagy Ildikó, Katona Enikő, Böröcz Edit, Kugler Judit) 1804 pont. Testnevelő: Bozi Tamás. Egyéni, fiúk: Molnár László (Petőfi Ált. Isk., Kiskunfélegyháza) 398 pont. Testnevelő: Stuhl József. Egyéni, lányok: Bátori Noémi (Guszev Ált. Isk. Budapest) 419 pont. Testnevelő: Bozi Tamás.

KAJAK-KENU. EK-I, fiú 500 méter: Szurovcsák József (6. sz. Általános Iskola, Nyíregyháza) 3,17,7 Testnevelő: Ördög Zoltán; EK-I. leány 500 méter: Kende Zsuzsa (5. sz. Ált. Isk., Leninváros) 3,29,4. Testnevelő: Kujik József; K-I. leány 500 méter: Csákvári Judit (5. sz. Ált. Isk. Leninváros) 2,10,6. Edző: Jancsár László; K-I. fiú 1000 méter: Szűcs Attila (Koltói ú. Ált. Isk., Szolnok) 4,21,8. Edző: Nagy György; K-II. leány 500 m: Keresztúri Anita, Kókai Andrea (2. sz. Ált. Isk., Győr) 2,00,4. Edző: Sztanity László; K-II. fiú 1000 m: Gyetvai Attila, Novák László (Gombos téri Ált. Isk., Budapest) 3,54,1. Edző: Spang Péter; MK-I. fiú 2000 m: Barkóczay László (Soproni u. Ált. Isk., Bp.) 10,21,0. Edző: Schmidt Lászlóné; MK-I. leány, 2000 m: Pintér P. Henriette (József A. Ált. Isk., Győr) 10,07,4. Edző: Sztanity László; C-I. fiú 1000 m: Molnár Balázs (Péterfi S. Ált. Isk. Nagykanizsa) 4,54,5. Edző: Farkas János; C-II. fiú 1000 m: Szabó Ákos, Dancsó Csaba (Batthány Ált. Isk., Váradi u. Ált. Isk., Bp.) 4,18,9. Edző: Márton Miklós; TC-IV. fiú 500 m: Kiskunlacházi Ált. Isk. (Borosznok Ferenc, Boros László, Gáspár Zoltán, Orova Jenő) 2,43,3. Testnevelő: Balogh László; TC-IV. leány 500 m: Bezerédy Ált. Isk., Paks (Wolf Erzsébet, Csók Valéria, Baracskai Erika, Farkas Anita) 3,04,4. Testnevelő: Lacza György; IC-IV. fiú 2000 m: Bp., Czabán S. téri Ált. Isk., Pitypang u. Ált. Isk., Gyenes J. Ált. Isk., Czabán S. téri Ált. Isk. négyese (Vámos Miklós, Ipacs Endre, Szekeres András, Egri Róbert) 11,44,2. Edző: Hrazdil Vilmos.

KÉZILABDA. Fiúk: 1. sz. Ált. Iskola, Csurgó. Testnevelő: Sótonyi László; Lányok: Anikó u. Ált. Isk. Pécs. Testnevelő: Pálfai András.

KOSÁRLABDA. Fiúk: Guszev u. Ált. Isk., Bp. Testnevelő: Németh József; Lányok: Mátyás kir. u. Ált. Isk., Szolnok. Testnevelő: Tapodi László.

LABDARÚGÁS: 4. sz. Ált. Isk., Nyíregyháza. Testnevelő: Hajdú József, Tóth János.

RÖPLABDA. Fiúk: Sárbereki Ált. Isk., Tatabánya. Testnevelő: Bognár Ellák; Lányok: Veres Pálné Ált. Isk., Ajka. Testnevelő: Göbölös Sándor.

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS. Fiúk: Karli Péter (Veszprém megye). Testnevelő: Tüskés Endre; Lányok: Skerletz Imola (Győr-Sopron m.). Testnevelő: Zákony István.

TOLLASLABDA. Egyéni, fiúk: Bálint József (Csongrád m.), lányok: Boros Andrea (Hajdú-Bihar m.).

TORNA. Csapatverseny, fiúk: Mester u. Ált. Isk., Bp. (Lószi Ferenc, Rejtényi Péter, Janis Pál, Veczel Zoltán, Vigh Ákos, Vigh Zoltán) 143,10. Testnevelő: Vigh Lászlóné; Csapatverseny, lányok: 2. sz. Ált. Isk., Békéscsaba (Sarkadi Tímea, Korcsok Éva, Steigerwald Barbara, Törő Ágnes, Kovács Krisztina, Balázs Krisztina) 142,65. Testnevelő: Forczek Győzőné; Egyéni összetett, fiú: Vígh Zoltán (Mester u. Ált. Isk., Bp.) 29,40. Testnevelő Vígh Lászlóné; Egyéni összetett, lányok: Árkovics Krisztina(Kiss L. Ált. Isk., Veszprém) 29,30. Testnevelő: Kiss Szilárdné.

ÚSZÁS. Csapatbajnokság, fiúk: Vasvári P. Ált. Isk., Dunaújváros (Ágh Norbert, Molnár Attila, Bernáth Attila, Tóth Sz. Dusán, Mucsányi Lóránd, Gyöngyösi István). Testnevelő: Szász Péter; Csapatbajnokság, lányok: Móra F. Ált. Isk., Győr (Kovács Erzsébet, Németh Ivette, Rajos Mercedes, Horváth Tímea, Varjú Katalin, Kovács Irén). Testnevelő: Ney Tamásné; Egyéni, 50 m fiú, gyors: Ágh Norbert, (Vasvári P. Ált. Isk., Dunaújváros) 26,75. Testnevelő: Szász Péter; Egyéni, 50 m leány, gyors: Orbán Gabriella (Ungvári u. Ált. Isk., Bp.) 28,47. Testnevelő: Magyari Mihályné; Egyéni 50 m fiú, hát: Ágh Norbert, (Vasvári Ált. Isk., Dunaújváros) 29,87. Testnevelő: Szász Péter; Egyéni 50 m leány, hát: Pohl Anette (10. sz. Ált. Isk., Eger) 31,57. Testnevelő: Rüll Csaba.

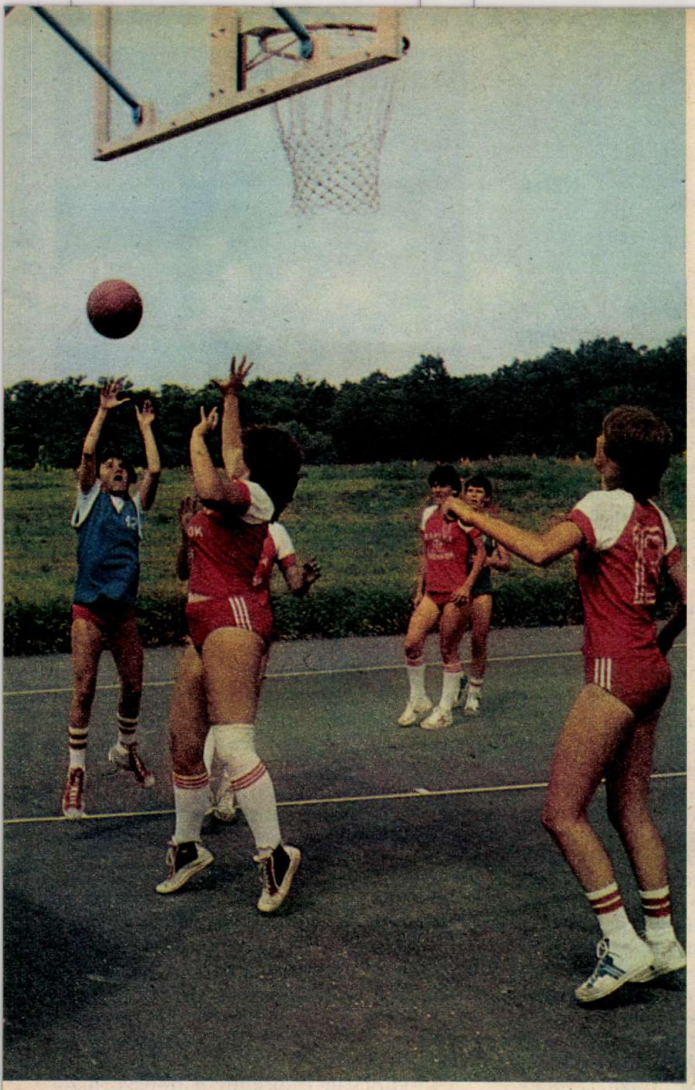

Párbaj a kosár alatt, védekeznek a piros mezes fővárosiak

Igazi szurkolóöröm egy izgalmas labdarúgó-mérkőzés után

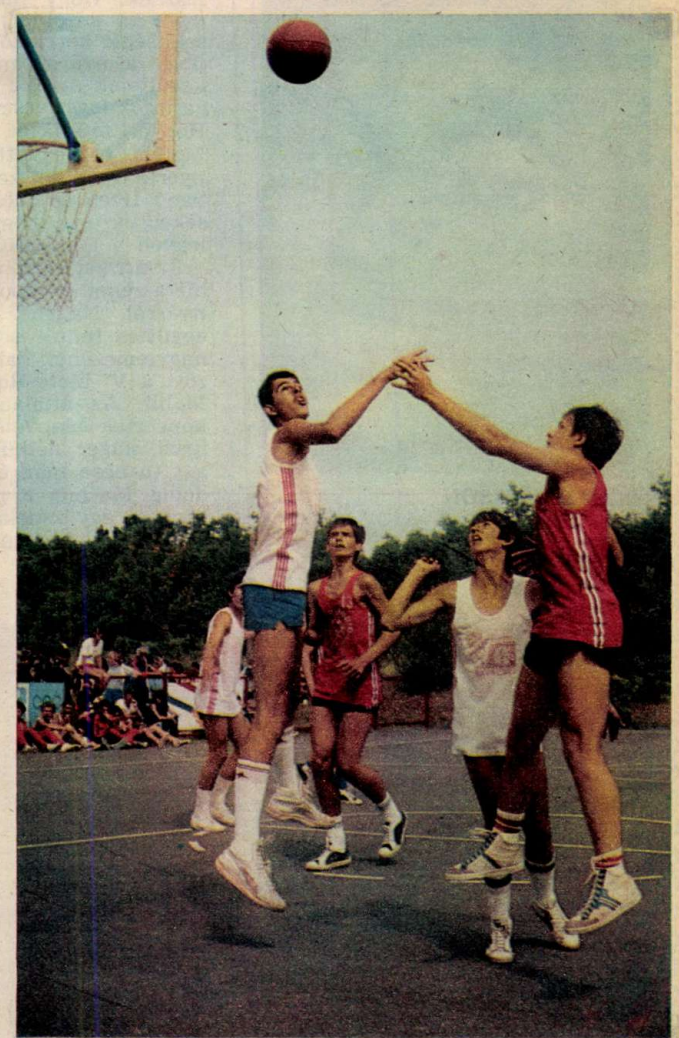

A kosárlabdázókat sokszor zavarta a teljesen átlátszó műanyag palánk, meglátszott ez a dobások pontosságán

Ez az, amire csak nagyon ritkán jutott idő: vízibicikliverseny az öbölben

POP SHOW ROCK

DEVÉNYI TIBOR ROVATA

NENA

Új címmel és új szójátékkal jelentkezik a Pajtás új könnyűzenei rovata. Ezen az oldalon, mint láthatjátok, témánk változatlanul a pop- és rockzene lesz. Ha a címet összeolvassátok, akkor azt kapjátok: Popsorok, vagyis a tanévben folyamatosan beszámolunk nektek azokról a hazai és nemzetközi pop-eseményekről, amelyek iránt a legtöbben érdeklődnek majd. Továbbra is várjuk fényképes leveleiteket egy-egy jó kérdéssel. Célunk ezzel az új oldallal, hogy minél több kíváncsi kérdést megválaszoljunk — ha csak egy-egy mondat erejéig is.

Természetesen továbbra is lesz slágerlista, és minden második héten pop-rejtvény, amelyeknek ez alkalommal különleges nyereményei is lesznek. Hogy minél színesebb legyen ez az oldal, mindjárt egy kis segítséget kérek tőletek. Írjátok meg, hogy a nyáron milyen kapcsolatba kerültetek ezzel a zenével. Mit hallgattatok legszívesebben a diszkóban? Hogyan tetszik az új tánc, a break? Melyik rockegyüttesünk új műsora nyerte meg tetszéseteket a legjobban? Ilyen és ehhez hasonló kérdéseket várunk, hogy mindig aktuális legyen a POP-SHOW-ROCK.

Étvágygerjesztőnek néhány rövid hír a zenei szempontból is szeszélyes nyárról. Nagyon sok hazai rockegyüttes indult országos túrnéra új nagylemezének dalaival. Többek között a V' Moto-Rock, a Korál, a P. Mobil. Az általában jó színvonalú koncertek alapvető tanulsága, hogy igazi sláger nélkül elindulni országos turnéra nem éppen veszélytelen dolog. Ma már a világon csak akkor kezd el egy zenekar turnét, ha legalább egy-két daluk szerepel a listákon. Enélkül az is előfordulhat, hogy érdektelenségbe fullad a koncert.

Ezt tudta Michael Jackson is, aki az év legsikeresebb koncert-turnéját járta a tengerentúl legnagyobb államaiban. Fantasztikus műsort adott testvéreivel, fantasztikus létszámú nézősereg előtt, fantasztikus áru jegyekért. A megöregedett Jackson-gyerekek csak asszisztálni tudtak a világhírű fivérnek.

Jelenleg a legnépszerűbb tiniegyüttes a Shorts csapat. A szimpatikus tizenéves srácok szintén sikeres európai turnén vettek részt ezen a nyáron. Mindenki elismeri sikerüket, bár a közönség és a szakemberek egyaránt megállapították, hogy a Teens együttes népszerűségét meg sem közelítik.

Ugyancsak csökkent a népszerűsége a tavalyi év kedvencének, Nenának is. Egyre kevesebbet írtak róla az elmúlt hónapokban. Egy-egy koncertjén már jegyüzérek sem jelentek meg. Ez pedig feltétlenül az érdeklődés hiányát jelenti.

Azonban remélem, hogy a ti érdeklődésetek nem csökkent a szünetben, és a műfajjal kapcsolatban továbbra is sok levelet kapok.

MICHAEL JACKSON

SHORTS

Medveczky Gábor papája újságot olvasott, miközben szokásához híven fél szemmel a televíziót nézte, fél füllel pedig a kisrádiót hallgatta.

— Sose értem — mondta neki a felesége, miközben nekifogott az ágyazásnak —, hogy vagy képes a figyelmedet három dolog között megosztani.

— Sajnos — válaszolt gúnyosan Medvezczky Dezső —, még így is elég figyelmem marad ahhoz, hogy gyönyörködjem abban a csodálatos muzsikában, ami a gyerekszobából behallatszik. Szavamra mondom, ha egy macskát rátesznek a felhangolt hegedűre, különb hangokat kapar maga alatt.

— Ne kezdd megint a gyerek játékát ócsárolni. Nem hallod, milyen lelkesen muzsikál?

— A lelkesedés nagyon szép dolog. Ettől azonban még nem lesz művész az, akit botfüllel vert meg a sorsa.

— Most arra célzol — kérdezte dühösen Medveczky néni és lecsapta a fotelra az ágyterítőt —, most arra célzol, hogy a gyerek tőlem örökölte a zenei hallását?

— Nem célzok semmire. Csak megállapítom a szomorú tényt. Abból a recsegés-vonítás-nyávogásszerű hangból állapítom meg, amit hegedülés címén produkál szegényke.

— Gondolod — kérdezte fojtott hangon Medveczky néni —, hogy te egy Yehudi Menuhin voltál ennyi idős korban? A nagymama elmesélte nekem, hogy apád mindig elrohant hazulról, ha gyakorolni kezdtél.

— Ezt mesélte volna?

— Mit gondolsz, hogy csak úgy kitaláltam?

— Rólad azt is feltételezem, hogy kitaláltad a fiad védelmében.

— Szóval el tudod képzelni rólam, hogy nem mondok igazat?

— El — mondta lakonikus egyszerűséggel Medveczky bácsi.

— Úgy — sziszegte Medveczky néni és csípőre tette a kezét —, hát vedd tudomásul, hogy a gyerek már most sokkal szebben hegedül, mint te művészi pályád fénykorában. Lehet, hogy néha még elveszti a hangot — kapott hirtelen a füléhez —, de mindig megtalálja, a végén mindig megtalálja.

— Ez nem hang, mama — mondta szomorúan Medveczky bácsi — ez firhang. Nem húzni kell, hanem elhúzni.

Valóban, mintha körömmel üres bádogdobozt kapartak volna odabent. Mintha rozsdás egérfogó rugóját nyiszogatták volna.

— Képtelen vagyok tovább hallgatni — kiáltott fel váratlanul Medveczky bácsi és levágta az újságot —, ez meghaladja az erőmet.

— Szóltál valamit, papa — hallatszott a másik szobából Gábor hangja —, mit mondtál, papa?

— Egy szót sem szóltam, kisfiam — hajtotta le fejét Medveczky Dezső —, gyakorolj csak. Még a legnagyobb művészek is félrefognak, ha nem gyakorolnak.

— Dezső, ne beszélj annyit — szólt közbe Medveczky néni —, így nem tud a gyerek tanulni.

— Hát akkor ne gyakoroljál — vesztette el a türelmét másodszor is Medveczky Dezső. Feje olyan lett, mint a cékla. Nyakán megduzzadtak az erek. Aztán vett egy hatalmas lélegzetet és csendesen azt mondta a fiának:

— Gyere ide, Gábor, hadd beszéljek veled, mint férfi a férfival. A mama elfogult veled. A mama úgy hallja, hogy te szépen játszol.

Gábor kerek szemet vetett az apjára, és ezektől a nagy égszínkék szemektől Medveczky Dezsőnek elakadt a hangja. De tudta, hogy ha két férfi beszélget egymással, akkor nincs helye asszonyos érzelgősségnek, ezért hosszú, vékony ujjait rátette a gyerek szőke hajára és folytatni kezdte:

— Az az igazság... az az igazság...

— Mi az igazság, papa?

— Hogy neked botfüled van. Botfüled van — mondta mégegyszer, és örült, hogy túlesett a vallomáson.

— Hogy érted ezt, papa? — kérdezte Gábor ártatlanul.

— Hát izé... úgy értem, hogy hamisan játszol. Félhangokat csúszol, meg negyedhangokat. Nem tehetsz róla — tette hozzá vigasztalásul —, ez képesség dolga. Te — úgy látszik — nem örököltél tőlünk képességet.

— Helyben vagyunk — vágott a párbeszédbe Medveczky néni. — Ne hallgass apádra, kisfiam. Te csak hegedülj nyugodtan. Én szeretem hallgatni a játékodat.

Ekkorra azonban Medveczky Dezső már kivette fia kezéből a hegedűt, és gyengéden térdére fektette, mint a rossz gyereket, akinek el akarják porolni a fenekét, és ujjaival kis pergő ritmusokat dobolt rajta. Kongott a hegedű belseje. Lópaták dübörögtek föl benne messziről. Közelgő lovascsapatot lehetett hallani. **(Folytatjuk)**

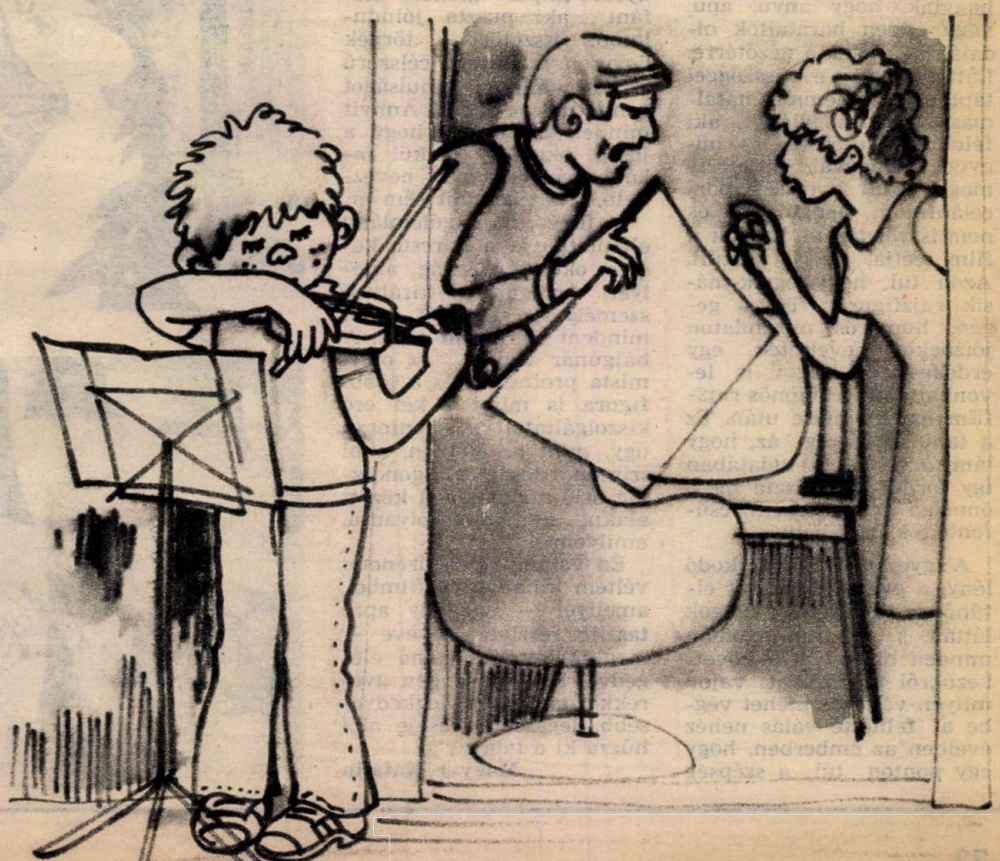

PAJTÁS

FILM-KLUB

A FEHÉR ELEFÁNT

Miként elefánt a porcelánkirakatban, Hófehér a mesék birodalmában törzúz. Átvitt értelemben is, meg konkrétan is. Igen, igen. A Pannónia Filmstúdió egész estét betöltő rajzfilmcsemegéjét tálaljuk fel ezúttal filmklubunkban. Igaz, jelölték itt is, hogy 14 éven aluliaknak nem ajánlott, de ezt senki sem vette komolyan. Maguk a film készítői sem, és a jegykezelők is elnéző türelemmel hagyták, hogy anyu, apu, vagy éppen barátaitok oldalán beüljetek a nézőtérre. Láttátok hát e vasszöggel táplált, s gólemmé hatalmasodó kisnagylányt, aki félelmetes erejével és bugyuta jóságával összetörte maga körül a mesék porcelánfinom hangulatát, és nem is véletlenül. Ez volt a film célja, ezért készült. Azon túl, hogy egyik-másik rajzfigurán, ügyes gegen, humoros mozdulaton jóízűeket nevettetek, egy érdekes tanulságot is levonhattatok e különös rajzfilm megtekintése után. Ez a tanulság pedig az, hogy lám, a felnőttek tudatában így fordul át a tiszta mese önmaga grimaszaként, csúfondáros paródiába.

A gyerek is gondolkodó lény, a gyerek is szeret eltűnődni bizonyos dolgok láttán, s a film nyomán minden bizonnyal a következőkről meditálhat: vajon milyen változás mehet végbe a felnőtté válás nehéz éveiben az emberben, hogy egy ponton túl a szépség formái így megbomlanak a képzeletében? Vajon milyen csalódások érhetik, hogy egyszer csak minden kedves tüneményt, minden szép áhítatot átrajzol groteszkre? Lehetséges, hogy a felnőttek minden keserűségükből, szomorúságukból a nevetés segítségével szeretnének kigyógyulni, s ebbéli buzgalmukban ragasztanak szamárfüleket legszebb gyerekkori álmaikra is? Valami ilyesmire is utal ez a film, amin olyan furcsán nevetett a közönség, mint amikor valaki önmagát csiklandozza.

A felnőtt meghatóan szép meséket tud kitalálni a gyerekeknek, ám ha önmagának akar mesélni, akkor ilyen feje tetejére állított szörnyeteg sztorit talál ki. Ne hidd, hogy ez feltétlenül megvetni való rossz dolog. Szó sincs róla. Az ember egyik legfigyelemreméltóbb tulajdonsága, hogy ha keserűen is, de képes nevetni saját gonoszságán, hiúságán, tudálékosságán, hatalomvágyán, butaságán, mert azt reméli, hogy a nevetésből föleszmélve talán változtatni tud jellembéli hibáin.

Feltételezhetően ennek a filmnek is voltak ilyen rejtett céljai.

Nézzük csak meg közelebbről a szereplőket. A szellemileg fejletlen, de cudar erős Hófehér maga a jóság. Dolgos, szorgos, tenyeres-talpas „fehér elefánt", aki puszta jóindulatból összetöri a törpék ügyesen felépített, célszerű világát. Milyen tanulságot vonhatunk le ebből? Annyit minden bizonnyal, hogy a jóság, okosság nélkül inkább bárgyúságnak nevezhető, tehát semmit sem ér.

A fehér hajú gólemlány ellentétpárja a karcsú, kecses, okos gonoszság, amelyet Arrogancia királynő személyesít meg. Ő aztán mindent elér, amit akar. A bájgúnár vadász, az optimista professzor és a többi figura is mind e két erő kiszolgáltatottjai, pontosan úgy, mint az életben, ahol szintén a jóság és a gonoszság őrlő malomkövei között alakul a világ olyanra, amilyenre.

Én valami ilyen üzenetet véltem kihallani a filmből, amellyel — néhány apró taszító részletet kivéve — meg is lettem volna elégedve, ha nem éppen gyerekkorom egyik legkedvesebb, legszebb meséje alól húzza ki a talajt.

Magyar Katalin

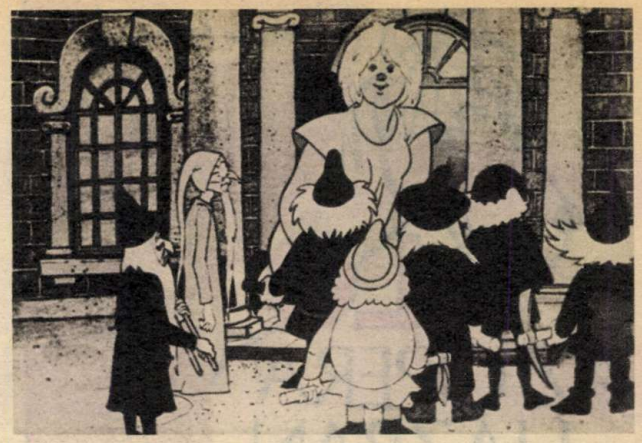

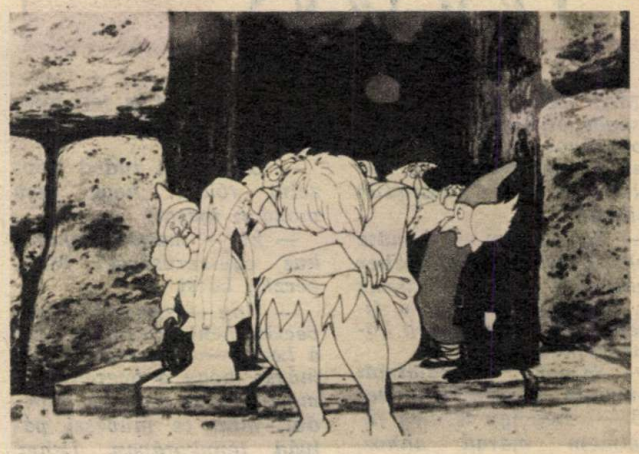

ÁTLAGOSÉK

(Családregény,
több egészen apró fejezetben)
I.

APA CSAK EGY VAN!

ENDRŐDI ISTVÁN RAJZA

Átlagos Jenő, a Manipulátor Művek középkorú, közepes külsejű és közepes képességű dolgozója a szemét se tudta lehunyni ezen az éjszakán. Felesége Átlagos Jenőné, született Pókaszepetki Annamária többször is hiába kérte, hogy ne csörtessen már annyit, mint egy poltrás vaddisznó, Átlagos Jenő tovább csörtetett. Forgolódott, ablakot nyitott, vizért ment, rágyújtott, újságokkal zörgött.

— Nem értelek, Annamária. Hogy tudsz ilyenkor aludni? — csodálkozott teljesen piros szemekkel.

— Pocsékul — mondta dühösen az asszony. — Tudniillik az idegeimre megy, ha éjszaka egy távgyalogló tart edzést a szobámban.

— Látod énekes madaram, ez vagy te. Holnap kezdődik az iskola és te nyugodtan alszol.

— Mmmmmm...

— Esküszöm, a gonosz mostoha többet törődik a családjával... A mi kis Emesénk például először megy iskolába. Tudod te, milyen nagy nap ez?

— Jenő! — hallatszott vészjóslóan a paplan alól. — A mi kis Emesénk egy álló esztendeig járt előkészítőbe szívvel-lélekkel. Tehát látott már iskolát. Persze, lehet, hogy nem tudsz erről, mert amennyi gondod neked volt vele...

— Előkészítőbe! — kacagott fel keserűen Átlagos Jenő. — Tudod mekkora a különbség az előkészítő, meg az iskola között? Na ugye, hogy nem tudod.

Mivel hamarjában ő se tudta, nem feszegette tovább ezt a témát.

— Szegényke mélyen alszik az átélt izgalmaktól. Ki tudja, milyen törést okozott ez a piciny lelkében. Vajon fog-e még mosolyogni valaha?

— Szegényke. Az előbb is kuncogott valamin álmában.

— Jó, jó... Szóval, ha nem sikoltozik alvás közben, akkor szerinted minden rendben van. Csakhogy egy apa ezt nem tudja tétlenül nézni. Megyek, hátha szüksége van rám...

— Itt maradasz! Már csak az hiányzik, hogy őt is felébreszd. Reggelig biztosan rá is átragadna a hisztériád.

— Hallga!... Ez Helga. Akármi legyek, ha nem az anyját hívja. Rohanj, Annamária!

— Jenő. Nekem úgy rémlik, hogy Helga hatodikos lesz immár. Tehát nem először megy iskolába.

Átlagos Jenő az ajtóra tapasztotta a fülét, és lázasan suttogott.

— Nem hallok semmit! Már a jajszavát sem hallom az én magzatomnak. És te csak húzod a lóbőrt...!

— Mmmmmm...

— No persze. Szerinted egyre megy, hogy ötödikes, vagy hatodikos az a szerencsétlen gyermek. Há-há! Új tantárgyak, új pedagógusok, növekvő követelmények. A felnőtt kor hajnala. Úristen! Mindjárt hajnalodik. Alszol, Annamária?

— Mmmmmm...

— Na, tessék! Három gyermek anyja a tanévkezdés előtti éjszakán. Jeromos középiskolába megy. Úgyszólván kiröppen az életbe. Gyökeréről letépett virág egy középfokú tanintézmény falainak zúgó viharában. És még azt sem tudom, hogy vajon reggelizik-e, vagy csak uzsonnát visz. Egyáltalán hánykor kell őt kelteni? Négykor? Ötkor? Hatkor?

— Hatkor...

— A bérlet!... Jóságos ég, megvetted neki a bérletet? Egyáltalán, merre van ez a Jacques Cousteau, vagy minek is hívják szakközépiskola? Oda se talál ez a gyerek. Hol van egy térkép, énekes madaram?

— Mmmmmm...

— El fogok aludni. Egészen biztos, hogy el fogok aludni. Máris kezd leragadni a szemem... Szegénykéim már az első nap el fognak késni. Megszégyenítés, intő, rovó, pellengér, deres...

*

— Há! Há!... Mi van? — riadt fel hirtelen Átlagos Jenő, és üres tekintettel nézett körül. Lassanként felismerte a családtagjait.

— Akkor mi megyünk. Szia apu...! — mondták újra a gyerekek, és vihán-colva elviharzottak.

— Egek!... Mennyi az idő, Annamária? Biztosan elkésnek ezek az ártatlanok. Reggeliztek egyáltalán? Lement egy falat is a torkukon? Uzsonnát vittek vajon? Micsoda balsors, hogy nem voltam ébren. De hát csoda? Egész éjjel emésztettem magam...

Átlagos Jenőné, született Pókaszepetki Annamária fáradtan ásított.

— Nem késtek el, reggeliztek, lement, vittek. Egyébként negyed nyolc van.

— Micsoda?!... És te ezekkel a kölykökkel foglalkozol, amikor nekem már régen el kellett volna indulnom? Megőrülök. Micsoda? Hogy tanévkezdés volt? Hát aztán. Miért kell úgy felfújni az ilyesmit? Elvére ez a kötelességük, vagy mi az ördög?...

Cser Gábor

A LŐRINCI FONÓ

vár benneteket, nyolcadik osztályos és általános iskolát végzett LÁNYOK és FIÚK!

Az 1985/1986-os tanévre a következő szakmákra iskolázunk be általános iskolát végzett, egészséges 14-15 éves LÁNYOKAT és FIÚKAT:

lányokat — fonó; fiúkat — textilipari gépszerelő, géplakatos valamint esztergályos szakmára szerződtetünk a LŐRINCI FONÓ szakmunkástanulójaként.

Felvételi vizsga nincs! A tanulmányi idő 3 év.

A tanulmányi idő alatt jól képzett nevelők, tanárok és gyakorlati oktatók nyújtanak segítséget a fenti szakmákat választó, szorgalmas tanulóknak a sikeres vizsga letételéhez és a szakmunkás-bizonyítvány megszerzéséhez.

JUTTATÁSAINK:

FONÓ szakmunkástanulók részére:

— napi 4 F-ért ebéd;

— havi 20 Ft-ért autóbuszbérlet.

A három tanév teljes idejére ingyenes a

— kollégiumi elhelyezés;

— tankönyvek, tanszerek;

— munkaruha, iskolaköpeny, fejkendő, munkacipő.

Ezenkívül a tanulókat a következő juttatások illetik meg havonta:

— társadalmi alapösztöndíj 500 Ft, valamint tanulmányi pótlék, amely 150—250 Ft lehet (a tanulmányi eredménytől függően).

A többi szakmunkástanuló részére juttatásaink a következők:

— kollégiumi elhelyezés;

— havonta autóbuszbérlet;

— napi 4 Ft-ért ebéd (az iskolai napokon az iskolában, üzemi gyakorlat idején gyárunkban);

— társadalmi alapösztöndíj 500 Ft, valamint tanulmányi pótlék, amely 150—250 Ft lehet (a tanulmányi eredménytől függően);

— tanulmányi ösztöndíj a II. évfolyamtól 130—600 Ft (a tanulmányi eredménytől függően).

A LÁNYOK és FIÚK részére a III. évben lehetőséget biztosítunk a teljesítménybérben történő foglalkoztatásra.

Kereseti lehetőség a szakmunkás-bizonyítvány megszerzése után a FONÓ szakmában 4000—6000 Ft, a többi szakmában a bérbesorolási kategóriától függően alakul.

Kérésedre postafordultával részletes tájékoztatót küldünk.

Címünk: Pamutfonóipari Vállalat
Lőrinci Gyár
Budapest XVIII., Gyömrői út 85—91.

Ha úgy határozol, hogy hozzánk jössz szakmunkástanulónak, akkor kérd meg osztályfőnöködet, hogy a továbbtanulási jelentkezési lapodra írja rá, hogy a LŐRINCI FONÓBA jelentkezel: fonó, textilipari gépszerelő, géplakatos vagy esztergályos szakmára!

A jelentkezési lapodat a szakmunkásképző intézet címére szíveskedj elküldeni.

FONÓ szakmára: Bolyai János Textilipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet,
Budapest V., Markó u. 18—20.

A többi szakmára: 4. sz. Vörös Csillag Ipari Szakmunkásképző Intézet
Budapest XIX., Pf. 134 — 1675

Jelentkezni lehet személyesen, levélben vagy telefonon az 585-122/184-es melléken.

Szeretettel várunk gyárunk szakmunkástanulójaként!

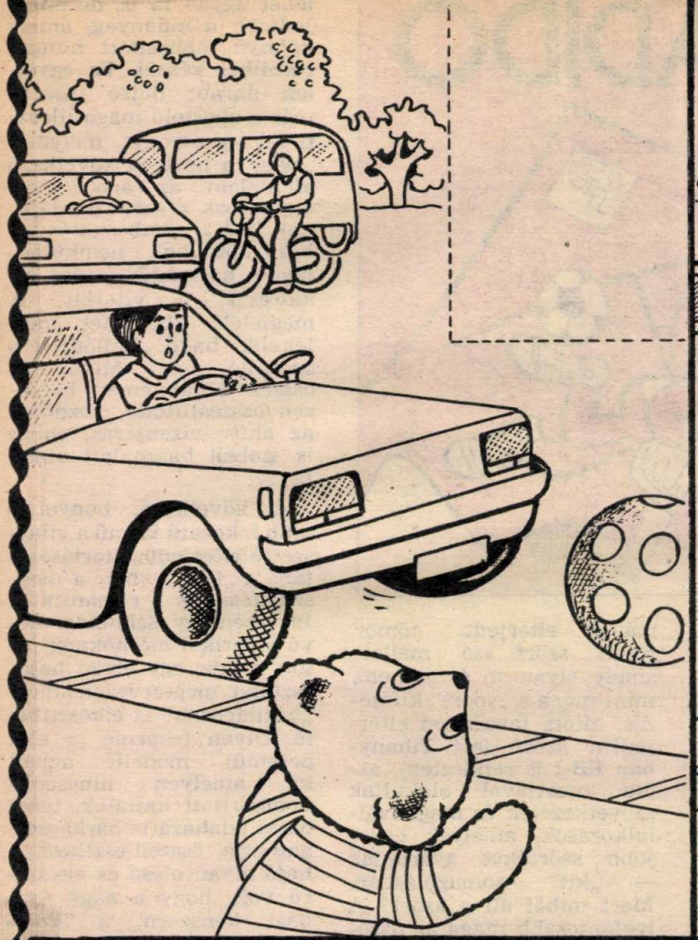

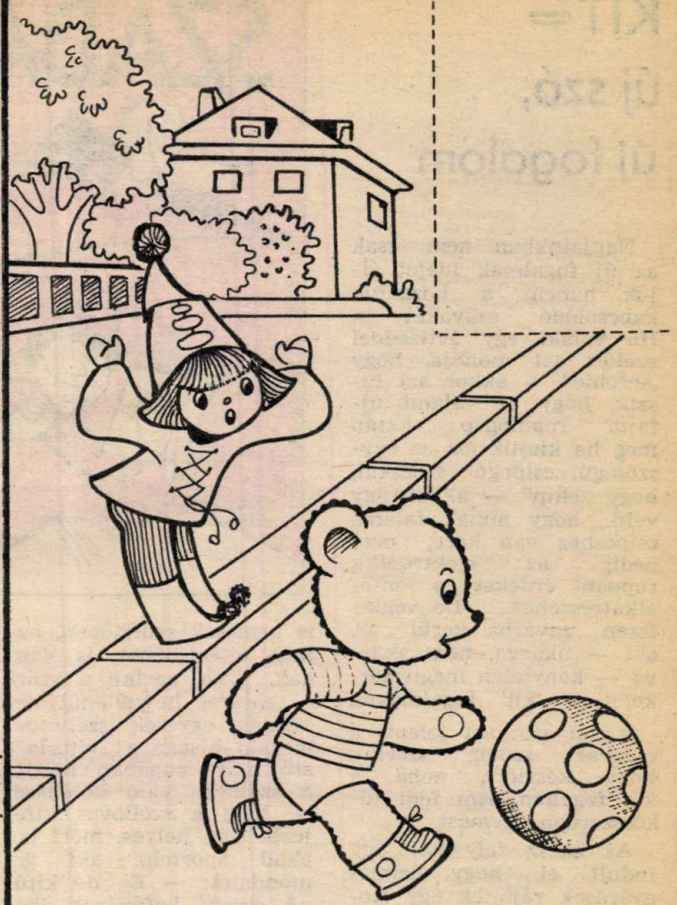

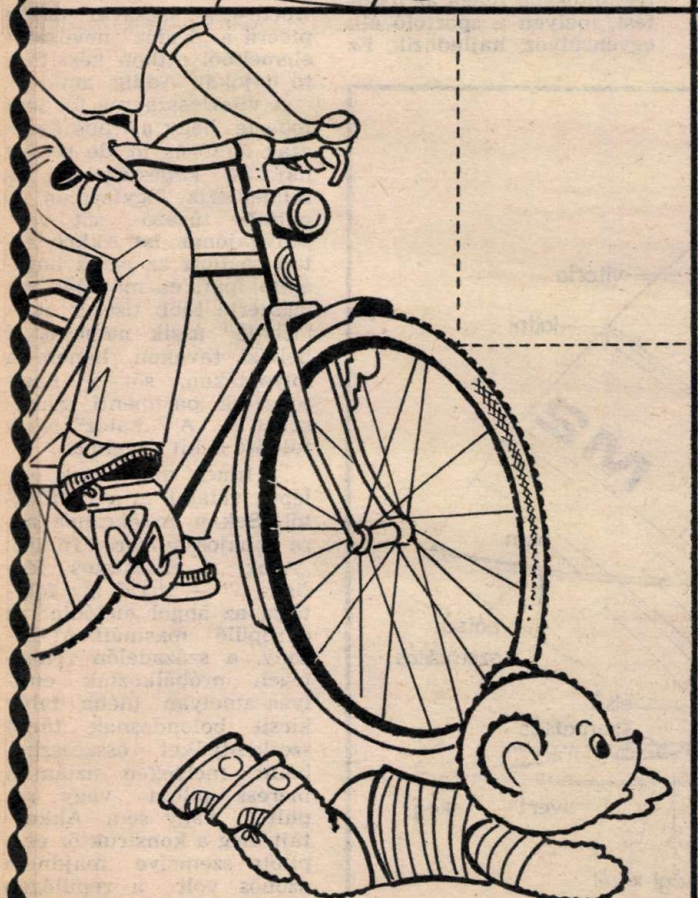

Amint a rajzról is látható, a baleset
csak egy pillanaton múlik.
Ezt jó, ha már a kicsik korosztálya is
minél előbb megtanulja.
A Fővárosi Közlekedésbiztonsági Tanács
adta ki ezt a matricáról
színezhető leporellót
a budapesti óvodák részére.
Ha ti, iskolások találkoztok ezzel
a kiadvánnyal, mindig gondoljatok arra,
hogy a játék egyben oktatóeszköz is.
Tanulni lehet belőle!

FŐVÁROSI KÖZLEKEDÉSBIZTONSÁGI TANÁCS

SZABADIDŐ

KIT= új szó, új fogalom

Napjainkban nem csak az új fogalmak idejét éljük, hanem a hozzájuk kapcsolódó szavakét is. Ha valaki egy évtizeddel ezelőtt azt mondja, hogy „aerobic" — akkor azt hiszik, hogy az valami újfajta repülőgép. Aztán meg ha kiejtik ezt az egyszótagú, csipogó szócskát, hogy „chip" — akkor úgy vélik, hogy annak talán a csípéshez van köze, nem pedig az elektronika roppant érdekes és fontos alkatrészéhez... De végletesen zavarba kerül az, aki — akarva, nem akarva — kénytelen megismerkedni a „kit" fogalmával.

Angol szó: azt jelenti a magyar szótár szerint, hogy „készlet", noha a két fogalom nem fedi tükörszerűen egymást.

Az egész folyamat úgy indult el, hogy élelmes gyárosok rájöttek egy Kolumbus-tojása jellegű alapigazságra. Ez pedig a következő: ha valamilyen bonyolultabb iparcikket több elemből kell összerakni, akkor a költséglista legvégén a legmagasabb tétel: a „munkadíj" nevezetű szó áll... Hagyjuk hát el! Csomagoljuk az összes leszabott, előregyártott alkatelemet egy ládikóba és adjuk úgy el, mondhatni „nyersen".

Az egészhez nem szükséges egyéb, mint egy nyomtatott használati utasítás: mit, hova, milyen sorrendben kell összeilleszteni, hogy működtethető legyen az árucikk! Ez pedig olcsóbb, mint a méregdrága óradíj a szakmunkásnak — nem?

A „kit" gyakorlata évek alatt préritűz gyorsaságával terjedt el Amerikában, Kanadában és az európai nyugati államokban. Nálunk most van születőben az „elemes" megjelöléssel: kár, hogy e szóhasználat nehézkes, roszszul ragozható és önmagában alig áll meg.. Külföldön kit-alakban árulnak már háztartási cikkeket, kerékpárt, csónakot, sőt egész faházakat is.

Mi most három olyan kiragadott objektumról írunk, melyek már itthon is nemcsak születőben, hanem elterjedőben is vannak. Ezek egyike a szörf — melyet helytelenül neveznek egyesek szélvitorlásnak, hiszen a „vitorla"-szó már magában hordja a szélhez való kötődését is. Még a széllovas kifejezés sem helyes, mert hol akad sportoló, aki azt mondaná: — Ej, de kitűnő északi befúvások jönnek! Rohanok széllovagolni egyet!

Tehát maradjunk az immáron elterjedt, tömör, rövid szörf szó mellett, amely olyan jó és érthető, mint maga a „sport" kifejezés. Mióta tavainkon elterjedt a szörf (sőt, Tihanyban EB-t is rendeztek), azóta tucatjával alakultak szövetkezetek és magánvállalkozások, amelyek egyre jobb szörföket gyártanak — „kit" csomagolásban. Mert miből áll a szörf? A legfontosabb maga az úszótest, melyen a sportoló áll, egyensúlyoz, hajladozik. Ez lehet ugyan fa is, de elterjedtebb a műanyag, amely könnyű, habosított hungarocellből készül. Ez egyetlen darab: hátsó részére már a sportoló maga illeszti fel az uszonyt, melynek „skeg" a neve. A következő alkatelem az árboc: ezt ugyancsak a szörf gazdájának kell a gömbcsuklós tőhöz illeszteni, nemkülönben a harmadik fontos alkatrészt: a vitorlát. A megfelelő kötélzetet mellékelik, hadd bajlódjon a sportoló vele! Mikor az összes alkatelemet helyesen összeállította, kezdődik az aktív vízenjárás, ehhez is szolgál használati utasítás...

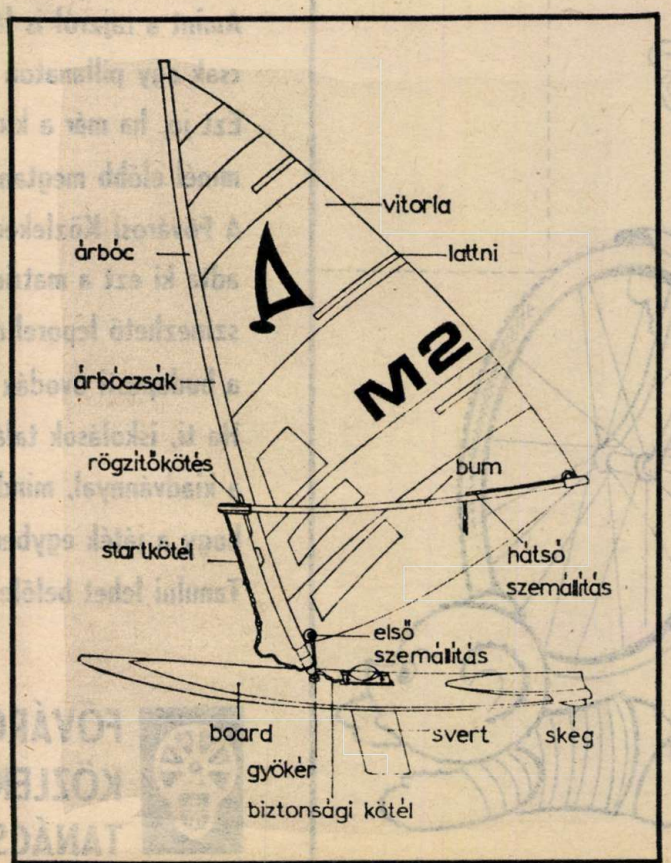

A következő, bonyolultabb fokozatú jármű a világszerte elterjedt vitorlásosztály, a „kalóz". Már a megszületése is romantikus: 1927-ben egy Schneider nevű amerikai mérnöknek jutott eszébe egy olyan hajóosztályt megtervezni, amely „házilagosan" is elkészíthető. Olyan (sharpie = éles peremű) modellt agyalt ki, amelyen nincsenek domborított hajlatok, tehát bárki odahaza is barkácsolgathatja, összeillesztheti. A hajó olyan olcsó és egyszerű volt, hogy a nagy áruházi konszern, a Woolworth-cég százával dobta piacra a „Kalóz" nevű kitelemekből otthon készíthető hajókat. Addig, amíg...

A vitorlásszakma felismerte, hogy a típus nemcsak olcsó és jó, de remek hajózási képességekkel is rendelkezik. Egyformán jó oktató- túrázó-, sőt versenyhajónak is! Akkor aztán ráállott az egész hajóépítő ipar, és ma már világszerte több tízezer „kalózhajó" úszik nemcsak a belvízi tavakon, hanem a folyamokon, sőt a nagy tengerek partmenti szakaszain is. A „kalóz" tehát túlnőtt a kit fogalmán.

...Innen már csak egy lépés választ el a repüléstől! Sokan emlékeznek arra a bájos-humoros filmre: „Azok a csodálatos férfiak..." — majd így folytatja az angol melódia: az ő repülő masináikon! Bizony, a századelőn rengetegen próbálkoztak emilyen-amolyan (néha talán kicsit bolondosnak tűnő) szerkentyűket összeeszkábálni, melyeken aztán a merész pilóta vagy repült... vagy sem. Akkortájt még a konstruktőr és a pilóta személye majdnem azonos volt: a repülőgép vezetőjének ugyanúgy illett barkácsolni tudni, mint az

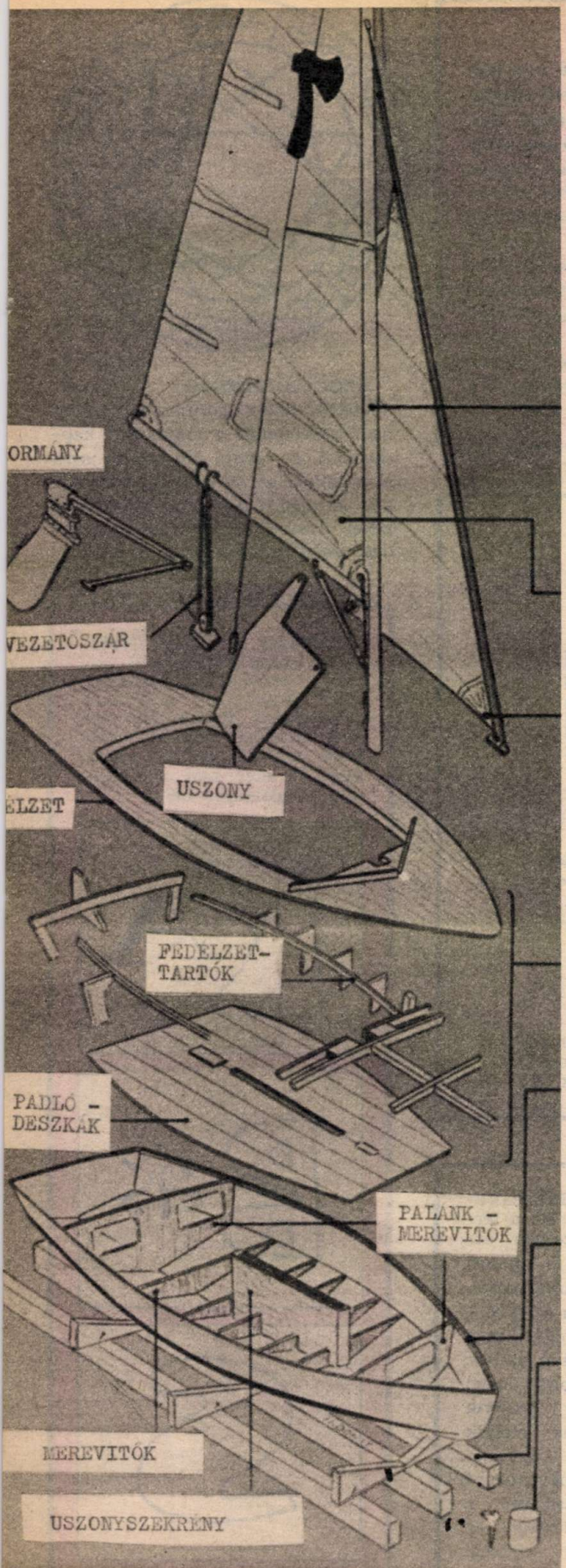

olajos kezű „montőr"-nek, ahogy a műszaki szakembereket titulálták.

És ezzel már benne is vagyunk napjaink kellős közepében! Nem érdekesek a lökhajtásos, tolóműves, sivító nyílszerű gépcsodák, amelyekkel pár óra alatt lehet átjutni Európából Amerikába! Új szemlélet született (vagy éledt újjá): tanuljunk meg ismét LASSAN repülni... Legalább olyan lassan, de azért biztonságosan, mint ahogy azt a századelejei, ábrándozó férfiak cselekedték. Üljünk ki a szabad levegőbe egy repülő hokedlin, és lássuk magunk alatt a fák koronáját és a baromfiudvar csodálkozva ugató kiskutyáját...!

A fejlett ipari államokban százával akadtak férfiak, akiknek az volt a hobbijuk, hogy miként a századelőn, majd ők is „házilagosan" készítenek repülőgépeket, amelyeknek motorja úgylehet egy fűnyírógépből, vagy egy mopedből szereltetett ki — netán egy kis, kétütemű autóroncsból. Sokan repültek is vele: sokan nem... Amikor már ezek a játékok elérték a tízezres nagyságrendet, a Nemzetközi Repülőszövetség, a FAI és a légügyi hatóságok belenyúltak a „dzsungelbe" és rendet teremtettek. Ez már bennünket is érint, mert nálunk is több „pille" született, vagy van születőben. (Külföldön „ultralight" a nevük, ami szuperkönnyűt jelent.) Előírtak olyan szabványokat, amelyek betartásával nem zavarhatják a menetrendszerű légifolyosókat, nem kockáztathatják a mezőgazdasági repülőszolgálatot — és főképpen a pilóta életét.

Csupán kiragadott részletek: „pillé"-nek minősül az olyan gép, amelynek súlya nem több 150 kg-nál, hordfelülete nem nagyobb 10 m^2-nél, és az üres gép felületi terhelése nem haladja meg a négyzetméterenkénti négy kilogrammot, és még néhány szigorú előírás.

A „pillézés" szülőhazája az Egyesült Államok, de szériában gyártott kit-repülőgép az NSZK-ban, Franciaországban és Angliában is készül. A német gép ára 20 000 márka körül mozog, ha össze van állítva, de lényegesen olcsóbb a kit-megoldás, hiszen a munkadíj megtakarítható. Biztos, hogy előbb-utóbb nálunk is megjelennek a szép, könnyű és olcsó pille-repülőgépek.

S. Avarosy Éva — Bedő István

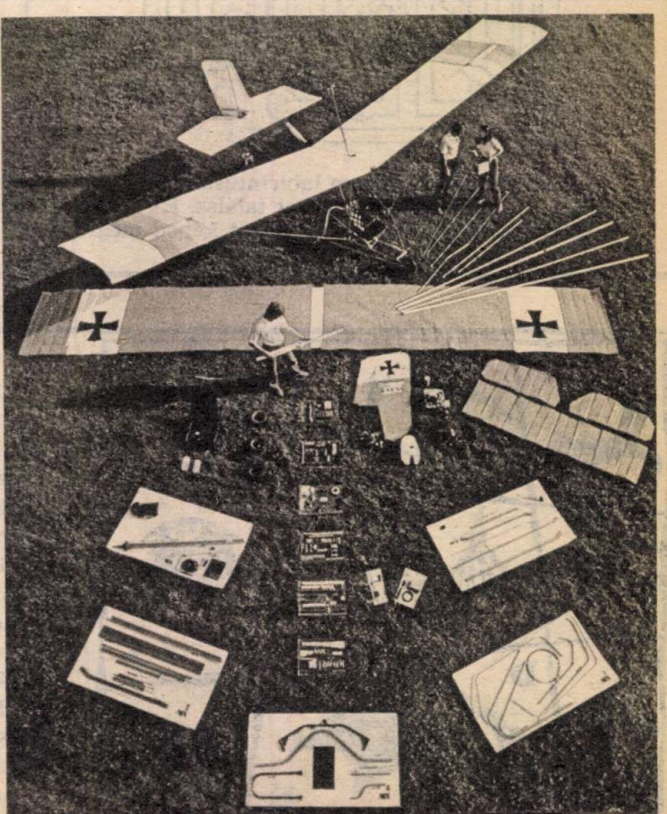

TÖPRENGŐ

Szeptemberi első Töprengő rovatunkban a rejtvények segítségével akarjuk elmondani neked, mi minden kell ahhoz, hogy az egész tanévben eredményes legyen a tanulásod. Fogadd meg ezeket az egy-egy szóból álló tanácsokat, s ezek segítségével a rejtvényeinket is könnyebben tudod az elkövetkező hónapokban megfejteni.

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, részt veszel a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: szeptember 17. Címünk: Jászai Mari tér 5. – 1397.

MEGGONDOLTSÁG. A rejtvényünkben levő szigorú szabály ugyan nem közvetlenül a tanuláshoz kapcsolódik, de átvitt értelemben arra is vonatkozhat. (A betűcsoportokat a kör belsejében levő vonalak segítségével olvasd össze! Fontos közlekedési szabályt kapsz megfejtésül.)

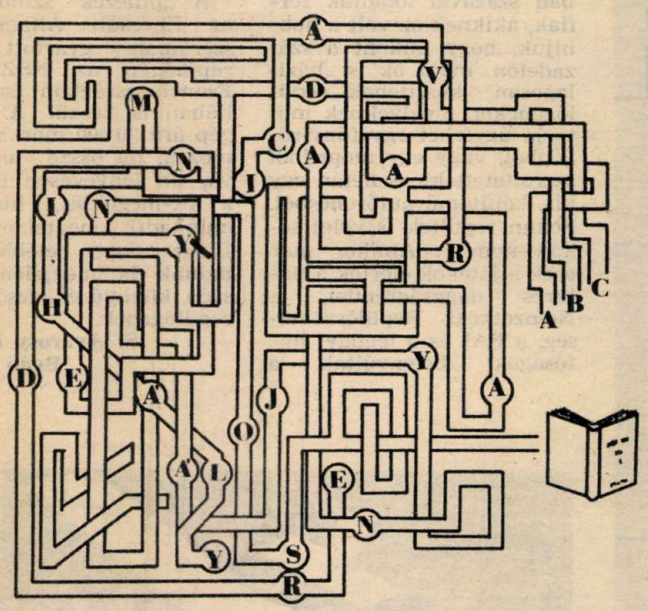

PONTOSSÁG. Három labirintuson pontosan kell végigmenned. Mindháromban betűket találsz. Ha ezeket egymás mellé rakod, három híres ember nevét kapod megfejtésül. Kik ők?

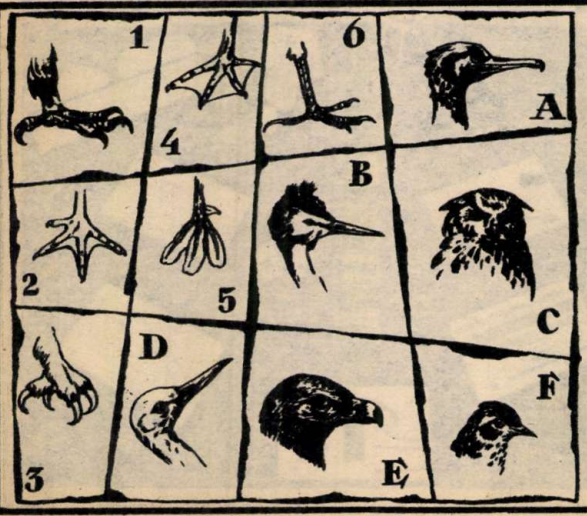

MEGFIGYELÉS. Ha a természetben eddig is nyitott szemmel jártál, akkor e rejtvény megoldása nem okozhat gondot. Állapítsd meg, hogy melyik fejhez melyik láb tartozik. Ha név szerint is ismered a madarakat, az nagy segítség.

KERESD A TITOK NYITJÁT! Hiába próbálgatod ezeket a rejtvényeket betűrejtvény módszerrel megoldani. Nem sikerül. Miért? Mert ezek csak látszólag betűrejtvények. Ezek ugyanis színes rejtvények. De ezzel már el is árultuk a megoldásuk titkát.

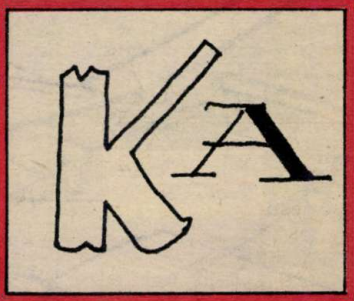

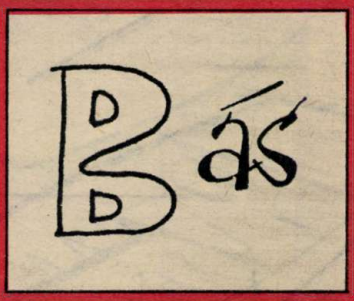

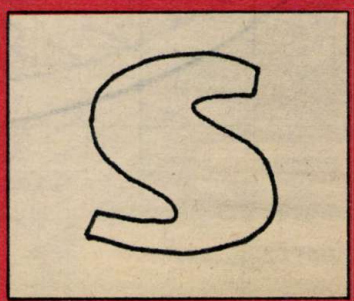

SAKK

Sakkfeladványunk az eddigiekhez hasonlóan két (2) lépéses. Megfejtésül beküldeni csak a kulcslépést kell, vagyis fehérnek azt a kezdőlépését, amely után a mattot az ellenfél már nem tudja elkerülni.

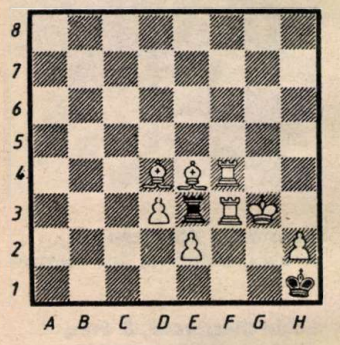

Az április 19-i feladvány megoldása 1. Ve4—h4!, a május 17-ié pedig 1. Kg5—h4! Sokan fejtették meg sikeresen, a sorshúzás a következőknek juttatta a jutalmakat: Berényi Mónika (Pusztamonostor), Ertsey Gábor (Szeged), Horváth Edina (Zalaegerszeg) és Varga Norman (Hantos).

Az 1983/84-es tanév legeredményesebb fejtőiként a Budapesti Sakkszövetség könyvdíjait Kálmán Péter (Hajdúszoboszló) és Kunos Gábor (Budapest) nyerték el. A most kezdődő tanévre is hasonló versenyt írunk ki: a legeredményesebbb fejtőket a Budapesti Sakkszövetség könyvdíjban fogja részesíteni. Ezenkívül sorshúzás útján azok is könyvet kaphatnak, akik a közlésre kerülő feladványok legalább felét helyesen megfejtik.

Földeák Árpád

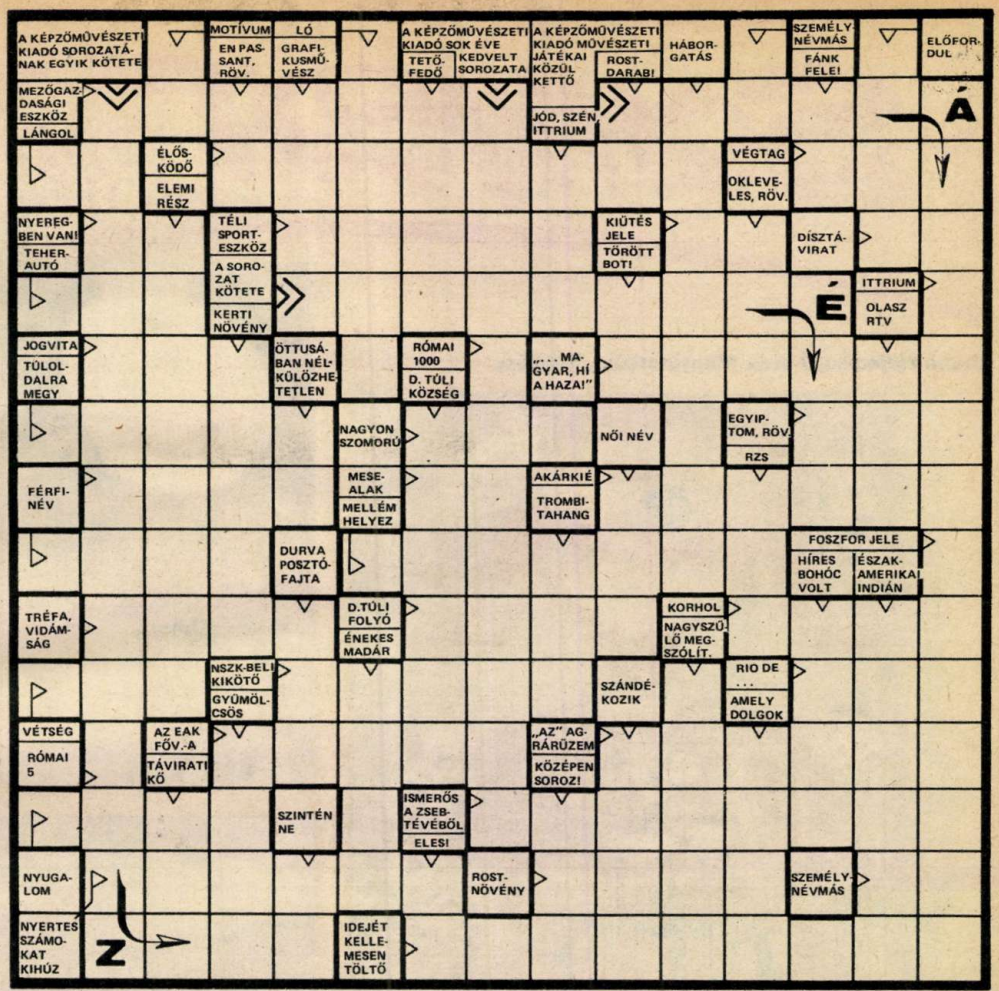

KITARTÓ MUNKA kell e skandináv típusú keresztrejtvény megfejtéséhez. De megéri, mert jóleső érzés egy ilyen nagy feladatot megoldani. A kettős nyilakkal jelzett négy sor megfejtését kell beküldened.

11, 24, 35, 59, 94, ...

EGY KIS LOGIKA. Vagyis, ésszerű gondolkodásmód kell ehhez a feladványhoz. E számok között mi az összefüggés? Miért követik egymást ilyen sorrendben? Ha rájössz, mindjárt meg tudod mondani, hogy milyen szám kerül a pontok helyére.

EGY SZÓ. Betűrejtvényünk csupán egy szóból áll. Hogyha elfogy, nem tudod megoldani például a matekpéldát. Vajon mi lehet ez a szó?

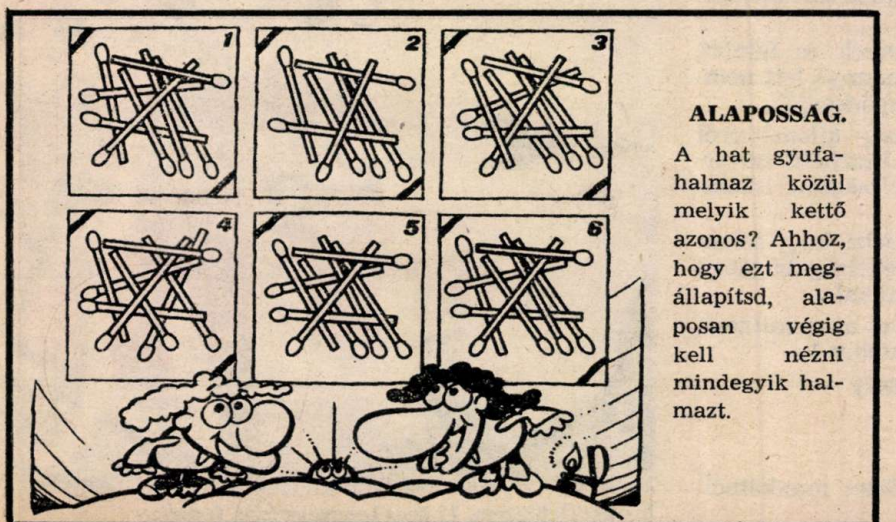

ALAPOSSÁG.

A hat gyufahalmaz közül melyik kettő azonos? Ahhoz, hogy ezt megállapítsd, alaposan végig kell nézni mindegyik halmazt.

NEMZETKÖZI REJTVÉNYPÁLYÁZAT...

?

(Figyeld rovatunkat!)

SCHWEDT 84

Szabó Hajnalka, 9 éves, Magyarország, festmény

Konstantin Wratschanski, 7 éves, Bulgária, lino-metszet

Lucia Slazickova, 8 éves, Csehszlovákia, festmény

Bublenka Beáta, 8 éves, Magyarország

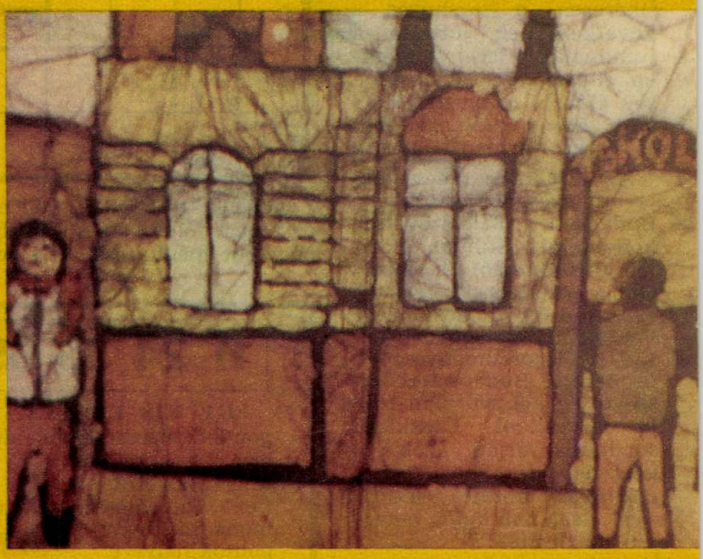

Schwedt város impozáns színházának csupaüveg hallja minden év novemberében „menetrendszerűen" a gyerekalkotások birodalma lesz.

Szerte az NDK-ból ide kirándul gyerek és felnőtt, hogy a csaknem két évtizedes hagyománnyá lett nemzetközi rajzkiállítás alkotásaiban gyönyörködjék.

Baráti országok gyermekei sok ezer kilométerről küldik agyaggal, ecsettel, krétával készített szivárványszínű üdvözletüket: békéről, barátságról, iskoláról, vidámságról, életük rezdüléseiről.

Aranyérmes magyar alkotások sora jelzi, hogy sokan pályáznak évről évre hazánkból is és tehetség dolgában is felveszik a versenyt külföldi barátaikkal.

Még nem késő, ha valaki pályaművet akar küldeni, de igyekeznie kell: a határidő 1984. október 1.

A cím: 1330 Schwedt/Oder DDR (NDK)
Pionierhaus Ernst Schneller

Jó munkát, sok sikert!

Ösztönzésül, íme az előző évek győztes munkáiból egy kis ízelítő . . .

Tomasz Deblessen, 11 éves Lengyelország, festmény

BUDAPESTEN HARCOLTUNK 1

CSILLIK GÁBOR önéletírásából összeállította CS. HORVÁTH TIBOR, rajzolta ZORÁD ERNŐ

Magyarország volt a hitleri Német Birodalom utolsó csatlós állama. Akkori urai kényszerítették rá ezt a gyászos szerepet. A nép, elsősorban a munkásosztály, gyűlölte a náci fasizmust, és sokan voltak, akik a fegyveres ellenállás útját választották. Köztük Szír, a bátor ifjúmunkás, a legkiválóbb magyar partizánok egyike. Bajtársa, Csillik Gábor mondja el Szír történetét.

A BETONSZALAG LOVAGJAI

(Cikkünk a 6. oldalon)

Fotó: Potzmann János

84/22

XXXIX. ÉVF. • 1984. SZEPTEMBER 13. • ÁRA: 4 Ft

PAJTÁS

KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

A LÓ ÉS AZ EMBER KÖZÖS CÉLÉRT... ELSŐPRŐ MAGYAR SIKER NÉGYES FOGATOK VILÁGVERSENYE

VAJON KELL-E A „COUNTRY"? VIDÁM FIÚK, VIDÁM AKKORDOK POSZTEREN A 100 FOLK CELSIUS

SZÓTLAN MESE MADARAKRÓL ÉS MÁSOKRÓL. PANTOMIMES GYEREKEK CSEPELEN

margó

KÖZÖS NEVEZŐ

Ne ijedj meg, olvasóm! Karnyújtásnyira a nyártól, a nagy őszi becsöngetés hangjaival füledben, dehogyis akarlak én mindjárt az iskolaév elején holmi matematikával untatni! Már csak azért sem, mert ebből a tudományból te nálam bizonyára többet tudsz. No, meg azért sem, mert címül választva a kifejezést, legkevésbé sem matematikára gondoltunk.

De hogy ne rébuszokban beszéljünk,, eláruljuk, mit is takar e rejtélyes két szó: vitát! A vitának persze, nem azt a mindennapi, s a szó lényegétől messze eltávolodott fajtáját, ahol mindenki mondja a magáét, meg sem hallgatva a másikat, sokszor haraggal védi valós (vagy sokszor csupán vélt) igazát. Nem, mi a vitán egyszerűen párbeszédet értünk. Néhány ember (felnőtt és gyerek) őszinte szókimondását olyan kérdésekben is, amelyeknél néha azt hisszük: nem is lehet róluk vitázni. Lehetőséget adva mindkét vagy valamennyi — fél meghallgatására, fönntartva mindenkinek azt a jogát, hogy saját véleménye legyen. Úgy természetesen, hogy szükség esetén elismeri a másik álláspontját is, s néha képes felülbírálni önmagát.

Hisszük, csakis az effajta párbeszédek vezethetnek el a közös nevezőhöz. Vagy éppen annak felismeréséhez, hogy bár mindig csak egy igazság létezhet, a dolgokat különböző emberek, különbözőképpen láthatják. Egyazon eseményt másképp ítélnek meg lányok és fiúk, tanárok és diákok, gyerekek és szülők.

S hogy milyen kérdésekben akarunk közös nevezőre jutni? Nos, éppen ehhez várjuk segítségeteket. Nektek kell megírni olyan helyzeteket, amelyekről a lap hasábjain vitatkozhatunk. Levágathatja-e az osztályfőnök a diákok haját? Futtathatja-e a testnevelő fagyban az osztályt? Árulás-e az igazmondás, és becsület-e a betyárbecsület? Joga van-e az osztálynak kiközösíteni valakit, és okvetlenül mindig a többségnek van-e igaza? Kizártak a táborból három fiút — te mit tettél volna?

A fenti kérdéseket sem az újságíró, hanem az életnek nevezett mindennapok tették föl. A kérdések egy része időközben már választ kapott, de bizonyára van neked is olyan gondod, ami válaszra vár.

Várjuk történeteiteket, eseteiteket, gondjaitokat. A leveleket „Közös nevező" megjelöléssel küldjétek be szerkesztőségünkbe.

Major Árvácska

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes: BŐCS FERENC

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

84.2467 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

AZ EGÉSZSÉG OLIMPIÁJA

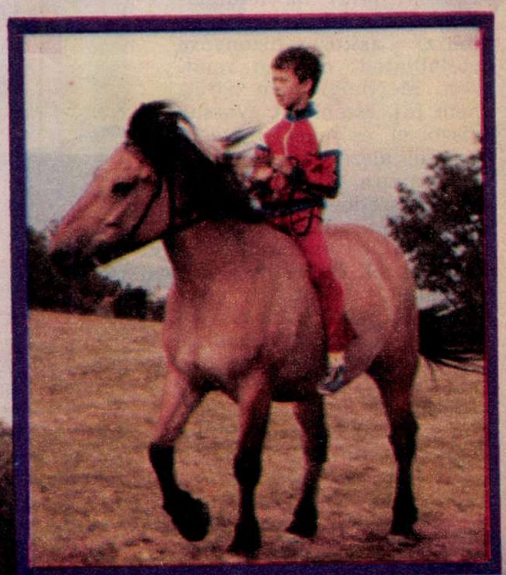

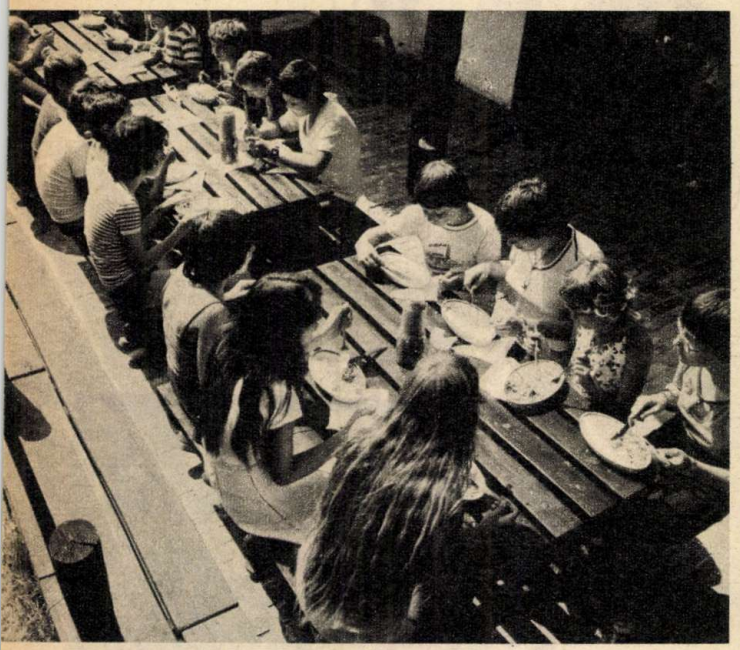

Tedd a szívedre a kezed és mondd a szemembe: rendben van-e minden odabenn, a kis „műszer" körül?

Jól gondold meg a dolgot, és ne hamarkodd el a választ! Mert ha felületesen, külsőségek alapján ítélsz, akkor bizonyára vállalhatod: minden rendben. Merthogy nem zörög, nem fáj, esténként gyorsan alszol el, és reggel nyugodt szívvel alszol még tovább. Olyannyira, hogy talán még soha eszedbe sem jutott: van-e egyáltalán szíved?

Sokan azt mondják: így van ez jól. Ráérünk a szívünkkel akkor törődni, amikor „jelez". Én viszont néhány tudós szakemberrel egyetemben azt vallom: régen rossz, ha csak akkor gondolunk a szívünkre (meg minden egyéb fontos „alkatrészünkre"), amikor már baj van. Tudatos embervoltunk jele az is, hogy ismerjük szervezetünket. Tudjuk például: attól, hogy nem fáj és nem zörög, még nem biztos, hogy minden rendben van a szívünk körül. Már csak azért sem, mert ha kezünket a szívünkre tesszük, és egymás szemébe nézünk, megvallhatjuk: a dolog egészen másutt kezdődik.

Ott például, hogy hánykor, hogyan és mi kerül az étkezőasztalra. Vagy ott, hogy kiszámítjuk: hány perc is a testnevelési óra. Arról nem is beszélve, hogy összeadjuk: friss levegőből egy napra a mi fejünkre mennyi „esik".

Azt mondod, kicsit messzire jutottam a szívügyektől?

Megintcsak a szakemberekrek hivatkozom: s ők azt mondják, egyáltalán nem.

Szívünkön a szemünk

A Kardiológiai Intézet és a Hazafias Népfront Országos Tanácsa szervez például egy gyerektábort. Kalandtábornak nevezik, s nevük fölé odaírják: Az egészség olimpiája. Látszólag semmi sem történik, „csak" sport hajnalhasadástól naplementéig, játék ébresztőtől takarodóig, erőpróba a tessék-lássék mozgástól a teljesítőképesség határáig. Mindez állandó önmérés kíséretében, megváltozott étrenddel párosítva.

S némi berzenkedés kíséretében.

A berzenkedést ezúttal én tolmácsolom Hertzka Ferencnek, a Kardiológiai Intézet munkatársának, a kalandtábor vezetőjének.

— Sok a sport a táborban.

— Kevesebb, mint szeretnénk. Különböző gyerekek érkeznek hozzánk, másfajta mozgást igényelnek, tekintettel kell lenni rájuk.

— Nehezek a feladatok.

— Átlagosak. Maguk a gyerekek bizonyították: már a második-harmadik napon eredeti teljesítményük sokszorosára voltak képesek. Ez nem azt mutatja, hogy a mi követelményünk magas, hanem, hogy az otthoni, iskolai terhelés rendkívül alacsony.

— Szokatlan az étrend.

— Tudatosan, és csak a magyar gyerekeknek az. Kevés ország van a világon, ahol ennyi egészségtelen ételt lenne, s az is rendszertelen módon kerül a családok asztalára. Annyi igaz, a sietve bekapott zsíros kenyér reggelikről nehéz átállítani tíz nap alatt bárkit is a kefir-sajt-zöldség hármasára.

— Látszólag semmi köze a tábornak a szívhez.

— Minden, ami itt történik, a gyerekek egészségéért történik. Persze nem úgy, hogy aki eljön a táborba, és végigcsinálja a feladatokat, máris egészséges lesz. De lát egy olyan életmódpéldát, amit minden tizenévesnek követnie kell.

— Akkor viszont nagyon kevés a résztvevő.

— Mi is ezt mondjuk. Ezen az iskolán, amit a táborunk ad, minden magyar gyereknek végig kellene mennie!

Könnyített kilométerek

Az igazsághoz tartozik: berzenkedésem inkább egy felnőtt ellenkezése volt. A gyerekek — a főváros XVII. és II. kerületének, s Visegrádnak iskolásai, 3—8. osztályosok — zokszó nélkül teljesítették a „bemelegítő" 60 kilométeres kerékpártúrát, a 40 kilométernyi gyaloglást. Tiltakozás nélkül másztak falra (szó szerint: sziklamászás is szerepelt a feladatok között!) és kötélre, hajigáltak medicinlabdát és ugráltak kötélen. Hogy aztán kipróbálhassák a tábor „ajándékait" is: az íjászatot, a gyepsít és a lovaglást.

Mindezt tették úgy, hogy egyébként csupán néhányan sportolnak rendszeresen. Ők is inkább valami labdajátékot űznek. De ilyen hosszú kerékpártúrán legtöbbjük még nem volt, nyolc órán át egyvégtében kevesen gyalogoltak. Sziklafalról, még ha másztak volna is, leparancsolta őket időben a szülői szigor.

S bizony az volt a ritkább, hogy valaki úgy tárgyalhatott az újságíróval, mint a tábor legkisebbje, Dobó István.

— Nehéz volt? — kérdeztem a gyalogtúra, a kisebbeknek „könnyített" 35 km után. Dobó István nem értette a kérdést.

— Miért lett volna nehéz? Mi minden hét végén megyünk valahová a papával meg a mamával. De még napközben is, a mama gyakran azt mondja: ki a házból! Megnézem az órát. Tudom, hogy időre vissza kell érnünk, és elmegyünk a hegyekbe a testvéremmel.

Igaz, keveseknek adatott meg az, ami a visegrádi gyereknek: „övé" az egész Pilis. Ami képletesen teljesen igaz, mert a valóságban édesapja a Pilisi Parkerdőgazdaság parkerdészetének vezetője.

Döntésünk — szívügy

S akinek nincs erdeje?

Nos, talán azok is megtanulták a tíz nap alatt a mozgás, a szabad levegő, a helyes étkezés fontosságát. A fővárosi Kádár Petra rájött milyen nagyszerű érzés is egy hét alatt egy egész másodpercet javulni hatvan méteren. S hogy az ügyetlen mozgás nem szégyen. Főleg, ha van erőnk javítani rajta. Hitzinger Tamás elleste, hogy nem csupán az a fontos, mit eszünk, hanem az is: hogyan kerül az étel az asztalra. Diviki Csaba pedig átesett a legnagyobb próbán: saját magával kellett szembenéznie, és helyt állt. Súlyos büntetés terhe mellett is volt bátorsága vállalnia csínytevését. Kiállásának eredménye pedig nem büntetés, jutalom volt.

S ha hiszitek, ha nem — ezt tanultam én ebben a táborban —, minden cselekedetünk szívügy. A napi mozgás, a helyesen megválasztott étrend, vagy éppen magatartásunk.

Kisebb-nagyobb ügyeinkben hozott jó vagy rossz döntéseink nem csupán belőlünk fakadnak: naponta bennünk dobbannak.

(Major)

Fotó: Potzmann János

Kisplasztikák mesélnek a házépítés történetéről

Ötletes népi játék a nádforgó

Sáp fölött piszkosszürke felhők mögé bújik a nap, kövér esőcseppek csattannak szét az iskola udvarának keményre döngölt földjén. Én magam azonnal menedék után nézek, a néprajzi tábor tagjai azonban nem ijednek meg, sőt, még jobban rákapcsolnak a munkára. Mire megjön a várhatóan kiadós nyári zivatar, addigra talán már készen is lesznek a kis fonott falú ház tetejével, csak az utolsó simítások vannak hátra. Mustrálgatom a nádtetőt, látom, a felrakott nyalábok között itt-ott azért biztosan átsurranna még a víz.

Gyöngyösi Attila, ez a különben ízig-vérig városi fiú a szakemberek magabiztosságával magyaráz:

— Nem kell félni, kibír ez mindent. Jól megdöngöltük a cölöpök körül a földet, a falat pedig, ezekből a vékony vesszőkből, olyan szorosra fontuk, ahogy csak tudtuk. Igazi pásztorkunyhó, dacolnia kell a legvadabb viharral is.

Attila Debrecenben lakik, egy tízemeletes modern házban. Minden kényelme megvan otthon: lift, távfűtés, melegvíz, de ahogy ő mondja, körülötte minden csak csupa beton. Látom rajta, ha valaki, akkor ő biztosan a nádtető alatt várja ki majd az eső végét...

A munkát Hutkai László, a falu népművelője és felesége, Hutkai Lászlóné irányítja. Tőlük származik a tábor megrendezésének ötlete, ők fogják össze az egyhetes programot. Hutkai László foglalkozása révén nyilván eléggé sok népszokással, kihalóban lévő mesterséggel megismerkedett már, mégis úgy gondolom, neki egy ilyen építkezés azért mindig valami újdonságot jelent.

— Négy esztendővel ezelőtt — mondja a táborvezető —, amikor elhatároztuk, hogy nyaranként egy-egy hétre magunk köré gyűjtjük a környékbeli gyerekeket, először is nekünk kellett megtanulnunk mindent. Falun születtem, falusi gyerek vagyok, de nagyon sok dolgot már én sem ismerhettem. Az idő, a technika feledésbe taszított volna néhány régi mesterséget. Arra emlékszem még, hogy anyám hogyan sütötte a kenyeret, de kanálfaragást például már én sem láttam. Szóval amikor elhatároztuk, hogy tábort szervezünk, előbb elmentünk a falu öregeihez tanulni. Megkértük őket, hogy mutassák be a játékkészítés, a fonás, a cséplés egyes mozzanatait, mutassanak néhány, ma már ismeretlen tánclépést, aztán magunk is gyakorolni kezdtünk. A faragás, a szövés és a többi munka viszont tényleg mindig valami újdonságot rejt magában, valahogy akaratlanul is azonosul az ember a gyere-

Szintén egy forgó, de ezt nem a levegő, hanem spárga működteti

FONOTT KUNYHÓ...

A fonott kunyhóból őrsi búvóhely lesz

FOTÓ: KARASZ LAJOS

Hutkai Lászlóné is segít a sás-játékok készítésében. Nem könnyű művészet, mondják a lányok, de azért meg lehet tanulni, akárcsak a szövést

kekkel, szinte velük együtt fedez fel újra mindent.

Hutkai László különben a legtökéletesebben elkészített csontjátéknál vagy mondjuk agyagedénynél, a legfinomabbra főzött bográcsos birkapörköltnél is többre tart két dolgot. A múlt megismerését és a sikerélményt. Igen, mert itt annak is felragyog az arca egy-egy agyagból formázott figura, vagy egy fából, kukoricacsutkából készült játék láttán, akinek év közben, egy felelet, vagy dolgozatosztás után bizony semmi oka sem lehet a vidámságra. No, és a múlt...

A régi, faragott szövőgép ide-oda himbálódzó, surranó alkatrészei Szabó Mariann akaratának engedelmeskednek. Úgy érzem, valami varázslatnak vagyok a részese. Szép alföldi minta rajzolódik ki lassan a szemem láttára, egymáshoz simulnak a szálak, egyre nagyobb és nagyobb lesz ez a tarisznyának való textildarab.

— Nemcsak tarisznyát csinálunk belőle — meséli Mariann —, hanem terítőket, abroszokat is. Nem dísztárgyak ezek, a régiek sem annak készítették őket. Minden, amit szőttek, faragtak, az erdő, a mező adta anyagokból összeállítottak, helyet kapott az életükben. A szegénység hozta így, de azért meg is lehetett a kárpótlásuk, mert a kanáltól a vert falú házig, minden az ő kétkezi munkájuk volt, magában hordozva, díszeikben, vagy egyszerűségükben megénekelve életük búját-örömét. A szövést egy idő után azért meg lehet unni, ilyenkor legjobb, ha dalolgat közben az ember. Például olyan nótákat, mint amilyeneket tegnap hallottunk a nyolcvan éves Mosonyi Imre bácsitól, az öreg pásztortól. Gyönyörűen énekelt, és figyeltük az arcát, legalább húsz évet fiatalodott, míg itt volt közöttünk...

Persze, nemcsak Imre bácsi fiatalodott meg a tábor lakói között, hanem minden idősebb falubeli is, akiket Hutkai László meghívott, hogy tartson egy kis „bemutatót". Ilyen bemutató eredménye az is, hogy Balogh Feri, Baki Laci és Bacsó Laci kint az udvaron olyan mesterien forgatja a maga faragta cséphadarót, hogy még véletlenül sem kólintják fejbe egymást, sőt, szépen peregnek le a szemek az aranysárga kalász szárairól. Igazi vendéglátásban van részem, a lányok által sütött finom tepertős kenyérből falatozom, s örülök, hogy vár még a zápor. Balogh Feriék így legalább összesöpörhetik majd a szemeket, zsákba gyűjtik, hogy aztán elvihessék a malomba. A lisztből bizonyára kenyér lesz. Meghozzá tepertős!

S. F.

ZSIBONGÓ

A PAJTÁS TELEXE

Óbudán, a Miklós utcában létrehozták a kismesterségek stúdióját, amelyben kékfestő, bőrös, textiles, fás és korongos kézműves műhelyek, előadó- és kiállító termek állnak az érdeklődők rendelkezésére. + Papírszínház címmel új könyves játék készül a Közgazdasági és Jogi Könyviadó műhelyében. Az 1985. első félévében forgalomba kerülő papírszínház egy állandó elemből, a színházból és a cserélhető tartozékokból áll. A színpad – a Blaha Lujza téren állt Nemzeti Színház színpadjának a makettje – szélessége 49, magassága 22, mélysége 54 centiméter. + A római Sopianae város romjaira bukkantak a régészek Pécsett a Teréz utcában. + Múzeális értékű vasúti személykocsit helyeztek el Mátészalkán az állomás épületének közelében. A már korábban itt álló öreg gőzmozdonyhoz csatolt favázas, négytengelyes szerelvényhez hasonló másutt már nincs az országban. A kocsi belsejében egy mátészalkai vasutas, Szabó Menyhért vasúttörténeti gyűjteményét állították ki.

KOCCANÁSOK

A tizennégy év körüli fiú Sex-lex-et kért az újságárustól. „Nincs" – mondta az újságárus. S ez még hagyján, de hozzátette: – Te még ahhoz tökmag vagy...

– Tökmag ám a jó... – vágta a fiú, végigmondva a káromkodó mondatot. Aztán már ugrott és rohant is, mert az újságárus keze fenyegetően mozdult.

Első pillanatban nem adtam igazat az újságárusnak, hiszen a Sex-lex ugyan fiatal házasoknak készült, de mint felvilágosító füzetecske, tulajdonképpen bárki elolvashatja és tanulhat belőle. Ennek a fiúnak azonban valóban nem ez az olvasmány való, hanem – remélhetőleg egyetértenek velem – inkább egy illemtankönyv.

(Szente)

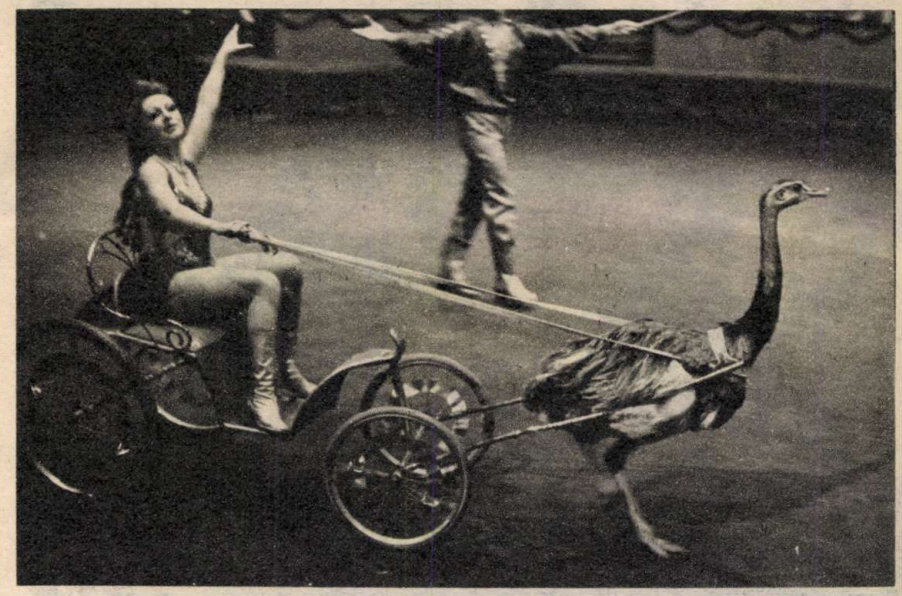

FOGATHAJTÁS?

No lám, milyen díszes a fogat és szép hajtó. Így is lehet kocsikázni, ha a cirkuszi bemutatót a világhírű szovjet Fedotov csoport tartja.

KUKTA-SULI

Tizennégy lány és két fiú vett részt Körmenden a Művelődési és Ifjúsági Központ által szervezett kuktatanfolyamon. Az ötödikes és hatodikos kuktajelöltek Nagy Istvánné szakácstól tanulták a sütés, főzés tudományát. A tanfolyam alatt megismerkedtek az asztalterítés fortélyaival is.

KÖRMENDI FÚVÓSOK

Térzenét adott Körmenden az Olcsai Kiss Zoltánról elnevezett — kitűnő akusztikájú — téren a város úttörő fúvószenekara. Karnagyuk, Pataki András zenetanár vezetésével 48-as honvédindulókat, polkákat, egyvelegeket és XVII. századi táncokat játszottak. Az ifjú zenészeket több száz érdeklődő hallgatta és tapsolta meg.

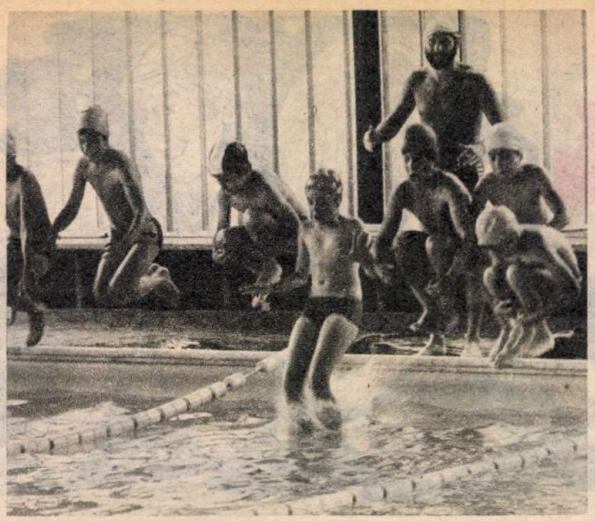

IZOMLECKÉZTETÉS

A szünidő alatt biztosan sokat hancúroztatok a vízben. Az úszás, lubickolás nemcsak kellemes időtöltés, hanem a sportorvosok által (is) melegen ajánlott mozgás. Úszás közben a test szinte valamennyi izma dolgozik, s erősödik a tüdő. A vízben csökken a nehézkedési erő, és ez jótékony hatással van a gerincoszlopra, valamint az ízületekre. A szabadtéri strandok bezárása után is keressetek lehetőséget az úszásra, és rendszeres edzésekkel használjátok ki a „nedves közeg" egészségőrző hatását.

EGY KÉP – EGY MONDAT

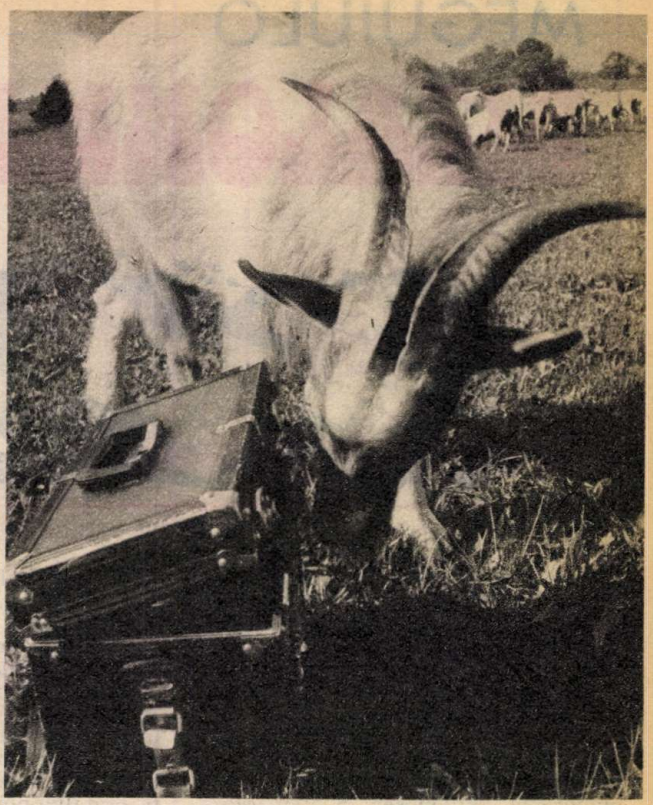

Csak nem fotósnak készül?

KEZDŐDHET A MOZI

Ritka vetítőgép-gyűjtemény tulajdonosa Kozma Benedek budapesti nyugdíjas. A film történetének szinte valamennyi korszakát felidézi a több mint száz mozigép, amely több évtizedes gyűjtőmunka eredménye. Kozma bácsi nagy szakértelemmel javítja és gyarapítja ma is az értékes gyűjteményt.

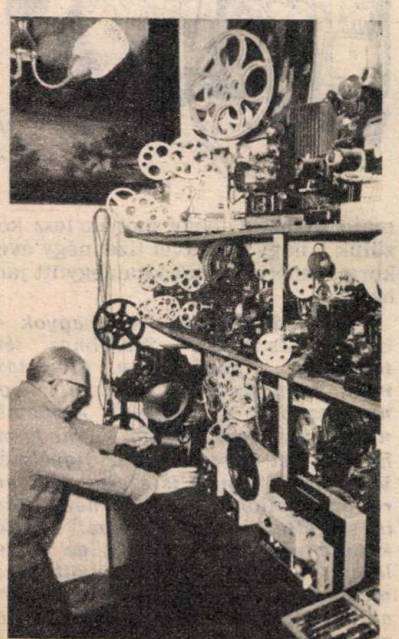

CSAK ÓVATOSAN!

A cserjeültetés után fásítás következik. Az iskolában is lehet, csak ne az ellenőrzőbe!

1 PERC ÚT AZ EXPRESS-SZEL

Novák Rudolf, az Express osztályvezető-helyettese:

— A magyar irodalom három nagy klasszikusával — Vörösmarty Mihállyal, Gárdonyi Gézával és Vajda Jánossal — kapcsolatos emlékek felidézésére, megtekintésére is hírdetünk kirándulást. Az útvonal: Budapest—Martonvásár—Kápolnásnyék—Agárd—Székesfehérvár—Vál. Martonvásáron a Brunszwik kastélyparkba, Kápolnásnyéken a Vörösmarty emlékmúzeumba, Agárdon a Gárdonyi Géza emlékházba, Válon a Vajda János emlékházba látogatnak el, Székesfehérvárott pedig városnézésen vesznek részt kedves vendégeink.

ZSIBONGÓ

MEGÚJULÓ BIZALOMMAL

A — sajnos rövid — nyár folyamán is rengeteg levelet kaptunk. Megnyugtatásul: most, és ezután sem marad válasz nélkül egyetlen levél sem.

A sok írnivaló mellett más gond is felmerült. Számos levélírónk a rovat kereteit „feszegető", már-már meghaladó kérdéseket tett fel. Semmi meglepő nincs ebben, hiszen az embereket (különösen a kamaszokat és a kamaszkorba lépőket) ezernyi kérdés foglalkoztatja. Akad ezek között olyan is, amire nem a pszichológus, hanem például az orvos vagy a pedagógus adhat választ.

„Furcsa osztályfőnök" jeligét feltüntetve két lány írta: *„Mi nem a többiekhez hasonló kislányos szemmel nézünk a fiúkra. A srácok en-*

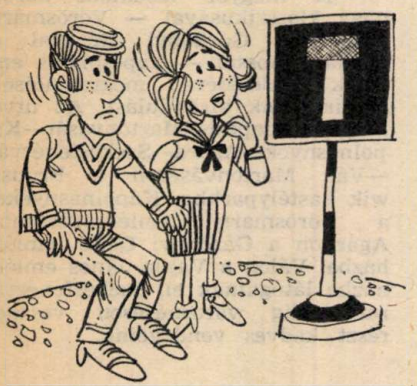

nek örülnek, és... elkezdenek tapizni. Már majdnem úgy alakult a helyzet, hogy két fiú velünk akart járni. Ekkor azonban közbelépett az osztályfőnök. Egyik nap behívatott és elkezdett velünk kiabálni. Biztos' igaza volt, hisz' az ilyesmi nem az iskolába való, de a fiúk nemcsak minket tapiztak. És egyáltalán, miért nem a fiúkat szidta meg?! (Nem akarjuk kizárólag rájuk kenni, de ebben ők a főbűnösök.) Azt hisszük, hogy minket egyáltalán nem bír az osztályfőnökünk."

Nos, erre a kérdéshalmazra az érintett osztályfőnök mellett egy másik gyakorló pedagógus tud igazán válaszolni. Miért éppen így járt el tanárotok? Az, hogy behívott benneteket, vagyis foglalkozott veletek, egyáltalán nem azt bizonyítja, hogy netán nem „bír" titeket. Az ember azt, akit nem szeret, s még inkább azt, akire haragszik (akit nem „bír"), azt vagy elkerüli vagy igyekszik nehéz helyzetbe hozni. A ti osztályfőnökötök beszélt a fejetekkel, s mivel dühös volt a tapasztaltak miatt, bizony szidott is... No és, azt honnét tudjátok, hogy nem beszélt a fiúk fejével is? Azt pedig, hogy ki a „főbűnös", nem lehet ilyen egyszerűen eldönteni. Tény, hogy ti okot adtatok a fiúknak a közeledésre. Szinte provokáltátok őket. Igaz, a fiúk „válasza" — enyhén szólva — visszatetsző. A „tapizás" nemcsak az iskolába, az utcára, de a ti korotokban tulajdonképpen sehová sem való. A kölcsönös érdeklődés, a nyiladozó szerelem természetes megnyilvánulása nem ez, hanem például egymás társaságának a keresése, kiváló képességeink bizonyítása, egymással való törődés, s esetleg séta — kéz a kézben. A „tapizás" nem más ilyenkor, mint a nagyok majmolása. És ha ti hagyjátok, akkor ugyanabba az utcába, zsákutcába mentek be, ahová ezek a fiúk tévedtek.

Érdekes, bizonyos megállapításaiban mosolyt fakasztó volt az is, amiről az újpesti M. Zoli írt.

„Tizenhat éves fiú vagyok, és a lányok igencsak érdeklődnek utánam. Tudom, ez normális dolog, de szerintem az már nem, hogy ezek a lányok 13—14 évesek, és még iskolába járnak. Én viszont dolgozom, és nem tudom, mit tegyek. Járjak valamelyikkel vagy csak barátkozzak velük? No, de lehet két-három évvel fiatalabb lányokkal bármit is kezdeni? Nekik a tanulás a fontos, én meg a munkából gyakran fáradtan jövök haza, és legtöbbször olvasás közben alszom el... Mit válasszak: az együtt járást, a barátkozást vagy egyiket sem?"

Kedves Zoltán! Te aztán igazán nem panaszkodhatsz, hogy híján vagy az önbizalomnak... De miért ne lenne normális, hogy a 13—14 éves lányok a 16 éves fiúk iránt érdeklődnek? Igaz, hogy ezek a lányok még iskolások és legfontosabb dolguk a tanulás, de korban éppen hozzád illenek.

Örülünk józanságodnak, miszerint nem élsz vissza az iskolás lányok nem titkolt érdeklődésével (érzelmeivel) és naivitásával. Biztosak vagyunk abban, hogy megérted: ha együtt járásról van szó, akkor felesleges a többes szám, hiszen a tisztességes férfiember csak egy lánynak szokott udvarolni. S udvarolni pedig csak annak szokott és csak azzal jár együtt, akihez mélyebb érzelmi szálak kötik.

Azt javasoljuk, hogy barátkozz csak nyugodtan a lányokkal, s aztán

majd kialakul, hogy melyik lesz közülük a nagy Ő, akivel tizennégy éves kora ellenére is nyugodtan együtt járhatsz.

„Tizenhárom éves lány vagyok — írta M. Zsuzsa. — *Szerelmes lettem egy ... nevű fiúba. Megírtam neki, hogy szeretem. Tudom, hogy nem szabad a lánynak kezdeményezni, de nem bírtam ki, hogy ne hívjam fel magamra a figyelmét. Visszaírta, hogy ő is szeret. Hát erre mit hallok? Egy ... nevű lány is szerette. Osztálytársam! Féltékenységből rám uszította az összes lányt... A fiú már elhagyott, mert megismerkedett egy másik lánnyal, az osztálytársnőim még most is haragszanak rám. Haragszanak és*

kész! Nem tudom, hogy miért! Mit tegyek?"

Az első kérdésre (a harag okára) az osztálytársnők tudnak választ adni. Meg kell kérdezni tőlük. Feltehetően eredményesebb lesz ez a beszélgetés, ha részt vesz rajta az a bizonyos lány is, aki „felhergelte" a többieket. Nyíltan, őszintén kell ezeket a kényes témákat megbeszélni. Ha pedig nem bízol vitavezető képességeidben, hívd meg erre a beszélgetésre az osztályfőnökötöket, vagy azt a tanárt, tanárnőt, akire leginkább hallgattok. Ő majd segít rendet és békességet teremteni.

KEDVES FIATAL BARÁTAINK!

Láthattátok az idézett levelekből is, hogy szerteágazó kérdésekről van szó.

Ezért azt tervezzük, hogy létrehozunk egy csoportot, amelyben gyermekpszichológus, szexuálpszichológus, belgyógyász gyermekorvos, gyakorló pedagógus és lapunk egyik újságírója várja kérdéseiteket, áll segítségnyújtásra készen.

Úgy gondoljuk, a csoportmunkának feltétlen lesz két előnye. Egyik: minden kérdésre pontos, az eddigieknél részletesebb választ tudunk adni. A másik: bármilyen kérdést nyugodt szívvel feltehettek, mert választ kaptok rá.

S mivel mi barátok vagyunk (leszünk), nincs helye semmi elhallgatásának. Ezt bizonyítandó, saját — szerkesztőségi — gondunkat is a nyilvánosság elé tárjuk. Némi bizonytalanság van bennünk: vajon jó lesz ez így? Ha nem, akkor hogyan csináljuk?

Válaszoljatok rá! Beszéljetek másokkal is, szüleitekkel, pedagógusaitokkal, s az ő véleményüket is írjátok meg.

A levelekben az eddigiekhez hasonlóan közöljétek, hogy jeligétekre a Pajtás hasábjain vagy levélben kértek-e választ. Aki pedig személyesen szeretne találkozni az induló rovat valamelyik tagjával, vagy a szerkesztőség munkatársaival, ne felejtse el ezt megemlíteni levelében.

Címünk változatlan:
Pajtás szerkesztősége,
Budapest XIII., Jászai Mari tér 5.
Postacím: Bp. 62. Pf. 508. Irányítószám: 1397.

A levelekre írjátok rá: „Megújuló bizalommal".

ARANY-ÉRMES PAPRIKÁS KRUMPLI

Annyi bizonyos, hogy a pécsi Meszes Iskola úttörőinek személyében vidám kis társaság képviselte a Baranya megyei fiúkat Fonyódligeten, a Természetjáró Úttörők IV. Országos Találkozóján. Még Paróczi Zsolt is benne volt a mókázásban, pedig ő tájfutó, s köztudott, hogy a futók eléggé szótlan emberek. Most is ő kezdte az ugratást.

— Te Kovács, fütyülj, míg a kolbászt szeled! Több megy a szádba, mint a bográcsba!

Zoli Pozsgai Attila felé bökött.

— Inkább őt figyeld! Főszakácsnak neveztük ki, de szerintem azt sem tudja, mit kezdjen a fakanállal. Nagy leégés lenne, ha valamelyik zsüritag kolbász helyett a kanalat emelné ki a kondérból.

— Nekem nincs szükségem semmiféle fakanálra — felelte Attila. — Megfogom a bográcsfülét, és megforgatom néhányszor. Így nem törik össze a krumpli.

Cseke Tomi legyintett.

— Túl sok a szöveg. Tegyük fel az ételt és kész. Szerintem az egyik krumplipaprikás olyan mint a másik. Ezzel nem szerzünk nagyobb pontelőnyt.

Pozsgai felkapta a fejét.

— Micsoda? Főztél te már egyáltalán? Néhány darabka pirított szalonnával, egy gerezd fokhagymával, egy csipetnyi köménymaggal márkásra lehet javítani. Annak örülök a legjobban, hogy a fűszerek összeállítását ránk bízták. Majd meglátod, hogy a Dunaszecsőről kapott pirospaprikával milyen fenségessé varázsolom az ízét!

— Te egy zseni vagy, Öreg! — paskolta meg Attila arcát Szabó Sanyi.

A többiek a hasukat fogták, úgy nevettek, mert Sanyi bekormozott ujjaival huncutkás bajuszt rajzolt Attila orra alá.

A fiúk jókedvének az eddig elért siker volt az alapja. Remekül szerepeltek a kaposvári városismereti, a bánomhegyi tájfutó, a balatoni vízisport versenyeken. S alaposan felkészültek a szentgyörgyi csillagvár túrára is. Tudták, hogy itt megint nagy hasznát vehetik Zsolt tájfutó tudományának, hiszen főszereplő lesz a térkép és az iránytű.

— Srácok! Szavazzuk meg, hogy Zsoltot holnapig mentesítjük minden munka alól! — kacsintott a többiekre Jung Laci. — Csak krumplit pucolhat és mosogathat.

— Te aztán jó vagy hozzám. Ezeket utálom a legjobban.

Pozsgai Attila meggyújtotta a tüzet. Cseke Tomi gyorsan előkereste az otthon kimásolt receptet, és hangosan olvasni kezdte: „A finomra vágott hagymát a zsíron megpirítjuk, megszórjuk paprikával és gyorsan keverve 1 deciliter vízzel felengedjük . . .

Attila félbeszakította.

— Bízzátok rám a dolgot! Hadd készítsem úgy, ahogy szoktam. Én a hagymát csak üvegesre pirítom, és amikor beleteszem a paprikát, meglegyintem egy kanálnyi vízzel, nehogy megégjen. Néhány percig párolom benne a krumplit, s csak ezután öntöm rá a többi vizet.

A levegőben hamarosan finom illatok terjengtek. Még félfövésben volt az étel, de ők már elkezdték ízlelgetni.

— Én megenném az egészet így, ahogy van, farkas éhes vagyok — mondta Zsolt.

— Magunknak csak a zsüri után tálalunk.

Előbb Dr. Solti Pálné jött hozzájuk, aztán megérkezett a többi felnőtt kóstoló is. Attiláék megpróbálták leolvasni arcukról a véleményt, de ők ugyanazzal a kedves mosollyal kanalazgatták a többiek főztjét is, mint az övékét. Szabó Sanyi kíváncsisága az éhségnél is erősebb volt. Követte a zsürit egészen a parancsnoki épületig. Széles mosollyal tért vissza.

— Aranyérmes lett a paprikáskrumplink!

— Hurrá!

— Háromszoros hurrá! — kiáltotta Kovács Zoli, miközben kifordította a szakácsszatyrot. — Attila paprikája valóban csodát művelt —, hiszen annak ellenére győztünk, hogy kispóroltam az ételből egy vacsorára való kolbászt.

Faragó György

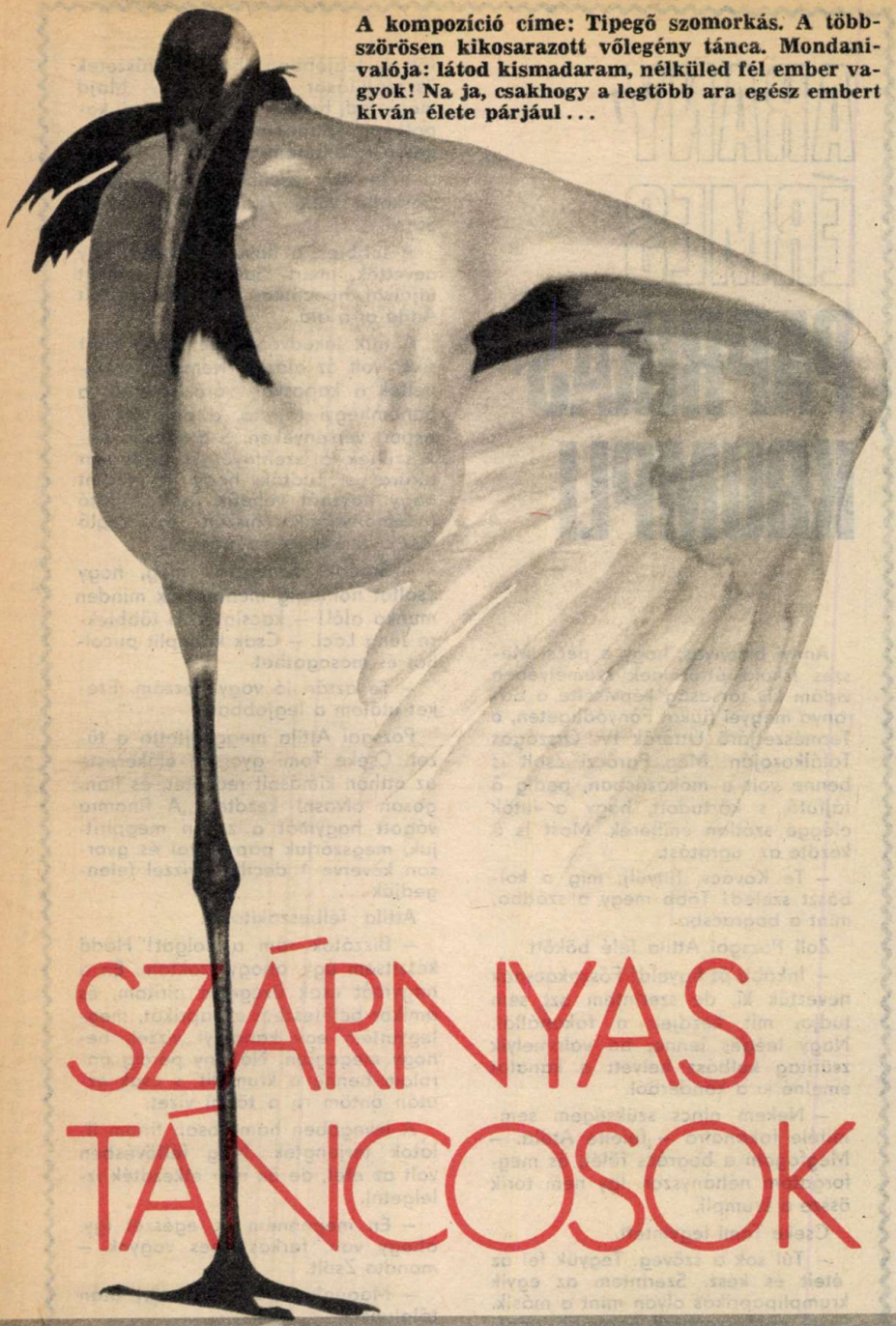

A kompozíció címe: Tipegő szomorkás. A többszörösen kikosarazott vőlegény tánca. Mondanivalója: látod kismadaram, nélküled fél ember vagyok! Na ja, csakhogy a legtöbb ara egész embert kíván élete párjául...

SZÁRNYAS TÁNCOSOK

Származásukat tekintve a darufélékhez tartoznak, állampolgárságukra nézve japánok. Van egy hivatalos nevük: Grus japonensis, de a távol-keleti szigetország közvéleménye ennél jóval lágyabb, már-már költői néven ismeri a különös balettkart.

A boldogság madarainak hívják őket. Ez utóbbi elnevezés valamikor a középkor hajnalán ragadt rájuk. Hogy miért? Nos, az oknyomozó történelem mindmáig adós a válasszal. Vajon azért lettek-e a boldogság madarai, mert bravúros táncuk a párválasztás, a szerelem örömteli eseményét hirdeti, vagy azért járják táncukat, mert ők a boldogság madarai?

Úgy véljük, nyugodtan megkockáztathatjuk az állítást, miszerint mégis csak a tánc lehetett előbb. Már csak azért is, mert ezek a szárnyas művészek jó néhány millió évvel előbb jelentek meg a Földön, mint az ember, és puszta fennmaradásuk is bizonyítja, hogy a párválasztás és a szerelem örömét már akkoriban is ismerniük kellett. A „Boldogság madara" címkét tehát csak jóval később ragasztotta rájuk az ember, ahogyan a többi jószágot is felruházta saját tulajdonságaival. Így lett ravasz a róka, szelíd a galamb, gonosz a farkas, alattomos a kígyó, szemtelen a légy és buta a liba.

De vajon boldog-e a boldogság madara?

— Attól tartok — mondta az egyik — hogy a japánok kissé felületesen ítélnek meg minket, japán darvakat. Ők csak az ünnepnapjainkat látják, a házassági szertartásokat. Holott életünk jelentős részét fárasztó utazásokkal töltjük. Évente több ezer kilométert is megteszünk az évszakok változásának megfelelően. És közben éljük a többi madár dolgos hétköznapjait. Nem mondom, amióta védetté lettünk nyilvánítva, jóval kevesebb a gondunk. Békességben telnek napjaink, élünk a saját törvényeink szerint. Ennyi az egész.

És tulajdonképpen ennyi elég is a boldogsághoz.

Talán ha az ember is védetté lehetne nyilvánítani...

Cser Gábor

Fotó: National Geographic nyomán

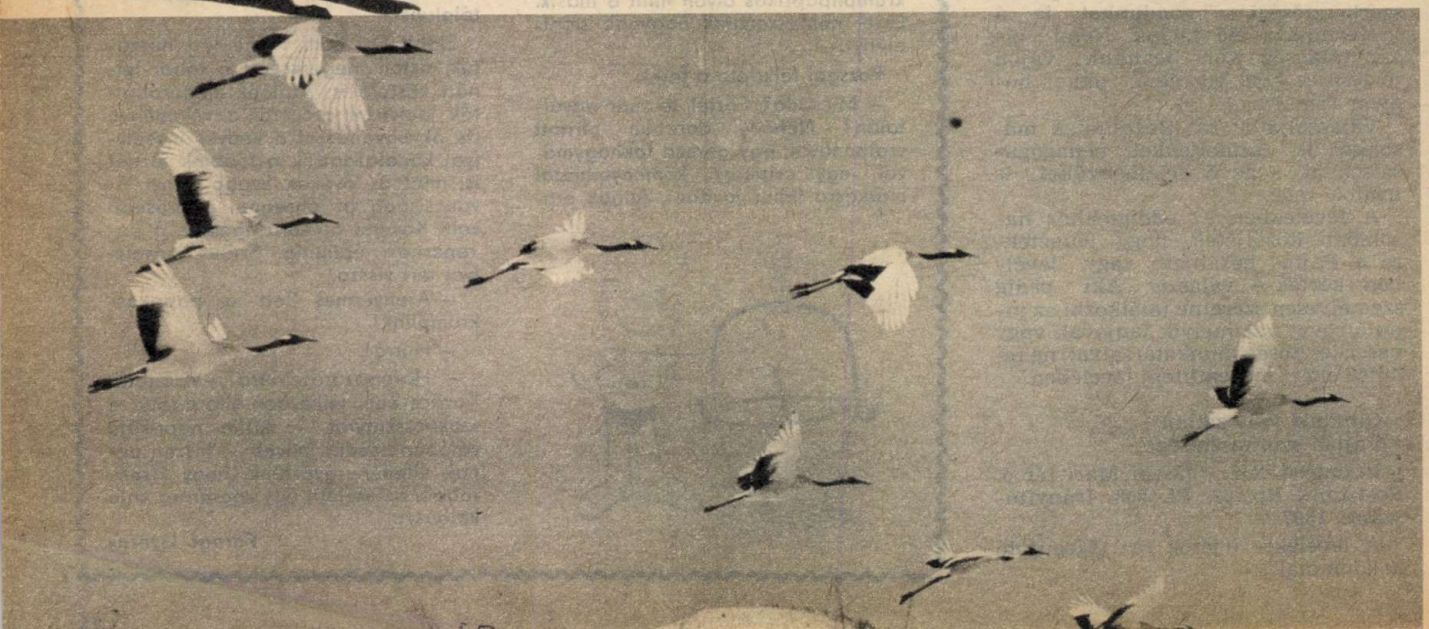

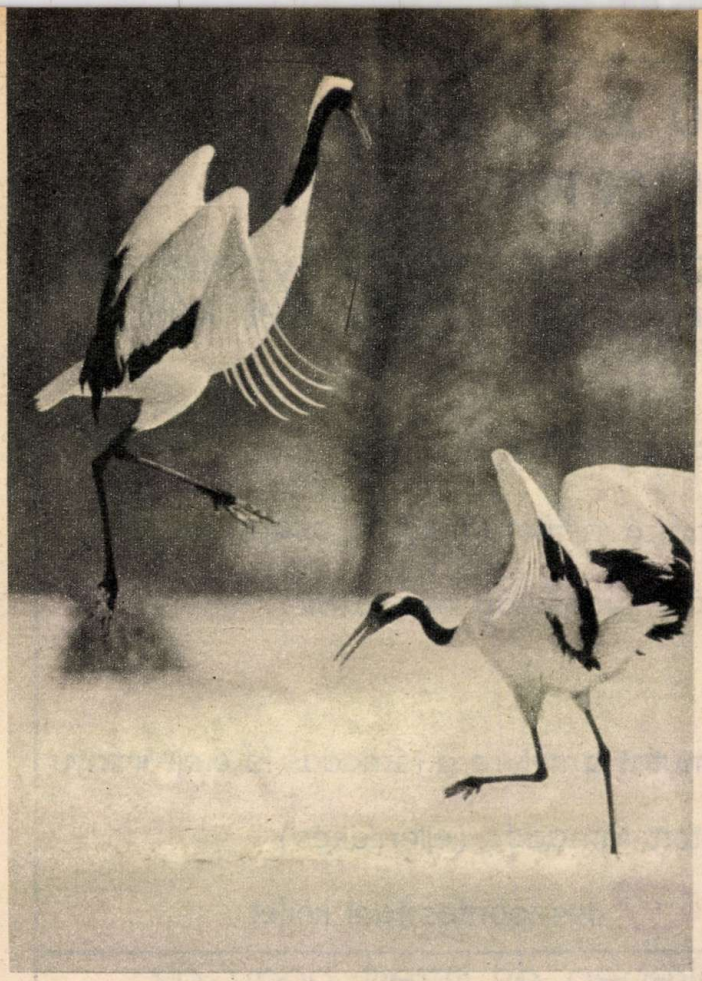

Röppenő legényes. A dinamikus mozdulatok az ifjú pár tréfás civódását fejezik ki. „Már megint behordtad a havat. Nem győzök takarítani.!" Mire a válasz: „Kérlek, én el is mehetek!"

Tárogató siratós. A széles, méltóságteljes mozdulatok a hétköznapok mélységeit tárják fel. A gondok súlya alatt lekókadó fejek a havat kémlelik. Messze még a hó vége, és már egy vasunk sincs.

Nyújtott nyakú sejtelmes. „Válassz nekem csillagot, te sasok ivadéka!" — búgja lassú mozgással a lány. „Mindjárt, mindjárt gyöngypipi!" — válaszol a fiú. Pajzán csattanó: közben a menyasszony megszökik egy toronydarúval.

Csapkodó fergeteges. Az ifjú férj parádés szólója a fészekrakás meghitt pillanatait szimbolizálja fékezhetetlen temperamentummal. „Már megint ilyen silány építőanyaggal vágtak át. Esküszöm, ezek madárnak néznek!"

A TÉRKÉPEN A KÖVETKEZŐ JELZÉSEKKEL RÖVIDÍTÉSEKKEL TALÁLKOZTOK:

A szovjet, román, bolgár, jugoszláv csapatok helyzetét és tevékenységét piros, a németekét és magyarokét kék szín jelöli.

védelemben lévő német-magyar csapatok

ellencsapást, ellenlökést végrehajtó német-magyar csapatok

védelmet folytató szovjet, bolgár, jugoszláv csapatok

támadó szovjet csapatok

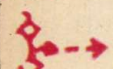
a nyíl mindíg arra a helységre mutat amelyre a támadás fő ereje irányu

harckocsi kötelékekkel végrehajtott támadás (ellenlökés)

visszavonulás

összpontosítási körlet

A könnyebb tájékozódás érdekében és azért, hogy az eseményeket időrendben követni tudjátok az egyes időszakokat külön szinnel tüntettük fel.

1944. október 6-10-ig

1944. október 10-28-ig

1944. október 28 - november 16-ig

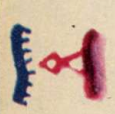
1944. november 7 - december 20-ig

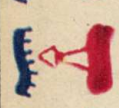
1944. december 20 - 31-ig

1945. január 1 - február 15-ig

1945. március 5-15-ig

1945. március 15 - április 4-ig

1.	HDSCS.	Hadseregcsoport
2.	HDS.	Hadsereg
3.	6.gd.HK.HDS.	6.gárda harckocsi hadsereg
4.	6.SS.pc.HDS.	6.SS. páncélos hadsereg
5.	hdt.	hadtest
6.	lov. hdt.	lovashadtest
7.	löv. hdt.	lövészhadtest
8.	hk. hdt.	harckocsihadtest
9.	g. hdt.	gépesített hadtest
10.	lov. ho.	lövészhadosztály
11.	pc.gr.ho.	páncélgránátos hadosztály
12.	pc.ho.	páncélos hadosztály
13.	FHH.pc.gr.ho.	Feldherrn halle. páncélgránátos hadosztály
14.	r.	román
15.	b.	bolgár
16.	j.	jugoszláv

VÁGD KI ÉS RAGASZD FEL!

FELSZABADÍTÓINK HŐSI ÚTJA (1.)

Európa sokat szenvedett népei 1944 nyarán — a hatalmas megpróbáltatások ellenére is — egyre nagyobb reménységgel néztek a jövő elé, hiszen mind világosabbá vált: a fasiszta Németország és szövetségesei belátható időn belül elveszítik a háborút.

Az európai háború fő terhét viselő szovjet Vörös Hadsereg óriási sikereket ért el: majdnem teljesen kiűzte hazája földjéről a betolakodókat. A rendkívül jól kiképzett, a legmodernebb fegyverekkel és harceszközökkel (repülőgépekkel, harckocsikkal) felszerelt, a legkorszerűbb hadászati elvek alapján vezetett német fegyveres erő, amely korábban hetek alatt hódította meg fél Európát, most gyors ütemben hátrált vissza a Szovjetunió területéről.

A vörös csillagos katonáknak már arra is volt erejük, hogy internacionalista kötelességüket teljesítve, segítséget nyújtsanak más országok népeinek a fasiszta iga lerázásához. Így 1944 augusztusában megkezdődött Lengyelország és Románia felszabadítása.

Hazánk későbbi sorsa szempontjából ez utóbbi volt a fontosabb. Malinovszkij hadseregtábornok 2. Ukrán Frontja, illetve Tolbuhin hadseregtábornok 3. Ukrán Frontja 1944. augusztus 20-án indította meg az úgynevezett iasi-kisinyovi hadműveletét azzal a céllal, hogy szétzúzza a Románia területén harcoló német „Dél—Ukrajna" hadseregcsoportot. (A front, illetve a hadseregcsoport több hadseregből álló kötelék volt.)

A szovjet csapatok gyors ütemű előretörésükkel szétzúzták, illetve fejvesztett visszavonulásra kényszerítették a német és román hadseregeket, s ezzel lehetővé tették a román haladó erőknek, hogy augusztus 23-án szembeforduljanak Hitlerrel és romániai kiszolgálóival. A 4. Ukrán Front megjelenése Bulgária határainál ugyanezt eredményezte: szeptember 9-én fegyveres felkelés tört ki Szófiában.

Ez óriási csapás volt Németország számára, hiszen elveszítette egyik nagy katonai csoportosítását, továbbá — többek között — a nagy létszámú román fegyveres erőt, a háború folytatása szempontjából létfontosságú olajmezőket, illetve a bolgár kikötőket, s volt szövetségesei szembe is fordultak vele.

Ilyen helyzetben Magyarország jelentősége rendkívüli mértékben megnőtt a németek szemében. Hitler már 1944. június végén úgy fogalmazott, hogy „A legfontosabb számunkra, és marad is, a magyarországi térség megtartása. Élelmezési szempontból ez egyetlen lehetséges pótlása annak, amit másutt elveszítettünk, nyersanyag szempontjából értékes forrása a bauxitnak, a mangánnak... közlekedésileg pedig ez a kulcsa délkeletnek. Ezért a magyar térség biztosításának létfontosságú jelentősége van." Nos, 1944. augusztus végén, szeptember elején ez a megállapítás még kiegészíthető volt olyan tényekkel is, hogy ekkor Magyarország a németek utolsó szövetségeseinek egyike, ahonnan még katonát, munkaerőt, fegyvereket, nem túl sok — mégis rendkívül fontos — olajat tudtak harácsolni. Magyarország elveszítése azt is jelentette volna Berlin számára, hogy a Balkán-félszigeten harcoló csapatainak utánpótlását, vagy azok visszavonását nem tudta volna biztosítani, illetve védtelenné vált volna a bécsi és a bajor hadiipari körzet. Mindezek alapján fogalmazott úgy a Német Birodalom magyarországi teljhatalmú megbízottja, hogy „Németország Magyarországot annyira érdekszférájába tartozónak tartja, hogy a németek nem adhatják fel..."

A hitleristák helyzete azonban Európának nemcsak ebben a térségében vált súlyossá: bár sok hónapos késéssel, mégis megnyílt 1944. június 6-án a nyugat-európai második arcvonal, s némi bizonytalankodás után az amerikai—angol katonák augusztusban már nagy ütemben szorították vissza a franciaországi fasiszta erőket Németország határai mögé.

Olaszországban már Rómától északra küzdöttek a szövetséges hadseregek.

Ebben a politikai-hadászati helyzetben nyomultak feltartóztathatatlanul előre északi-északnyugati irányban a 2. Ukrán Front csapatai, hogy népünknek is meghozzák a szabadságot.

Dr. Füsi Imre — Dr. M. Szabó Mkilós

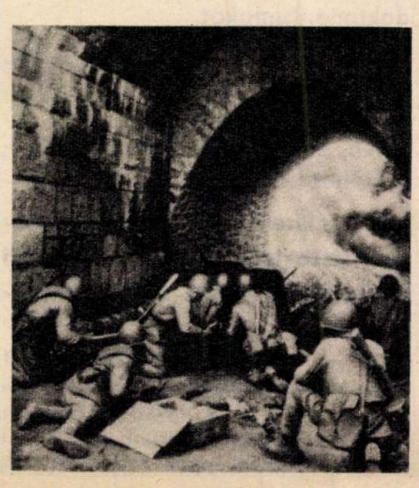

DOMBRÁDNÁL MÉG MEGVOLT!

Wascheck szereti a késeket, sapkákat, üléseket, szóval elég sok minden kacatot, hasznos és haszontalan holmit. Na de, hogy az őrsi zászlót is bekebelezze, az már túlzás! Még akkor is, ha mókus van rajta. Ja, azt elfelejtettem mondani, hogy Wascheck egy viziszörny, és ami a vízbe esik, azt megtartja magának. (Bár egyesek szerint egy kést sikerült visszamenteni tőle.)

A zászlóra visszatérve; Dombrádnál egy barátságos vízicsata alakult ki a túrázó vízi-úttörőcsapatban, s a nemes dísz, a Mókus utcai jelkép a vízbe pottyant. Egy csatában ilyen előfordul, de mire utánakapott a harsány, tizenyolc főből álló sereg, Wascheck magához vette, nyelestől – mindenestől.

Ezért aztán a képrögzítő krónikás sajnos, lobogó nélkül készíthette Abádszalókon, a túrázók egyik állomáshelyén az itt látható dokumentumokat.

Pedig Dombrádnál még megvolt!

No, sebaj! Elvégre másik zászlót lehet készíteni!

A csaknem 400 kilométer hosszú Tisza-túra ezernyi élményét pedig amúgy sem lehet elveszíteni!

Szalay Béla képriportja

A hajósélet törvényei meglehetősen szigorúak, egy intőnél azonban mindenképpen kellemesebbek

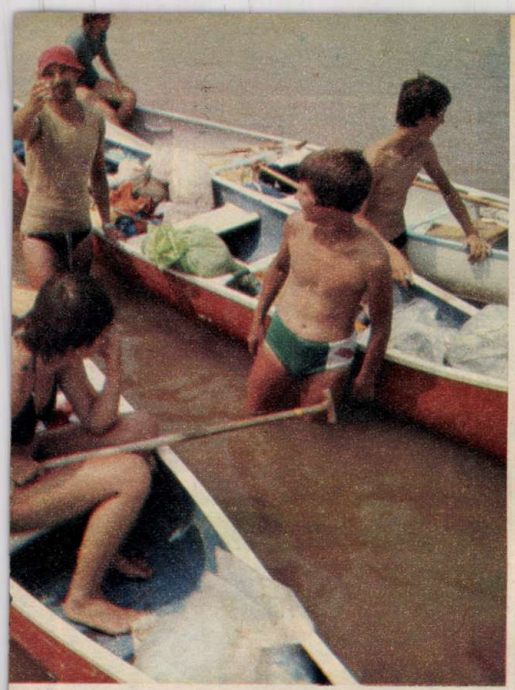

Szelíden hortyognak a hálózsákok. Altatóra ma sem volt szükség...

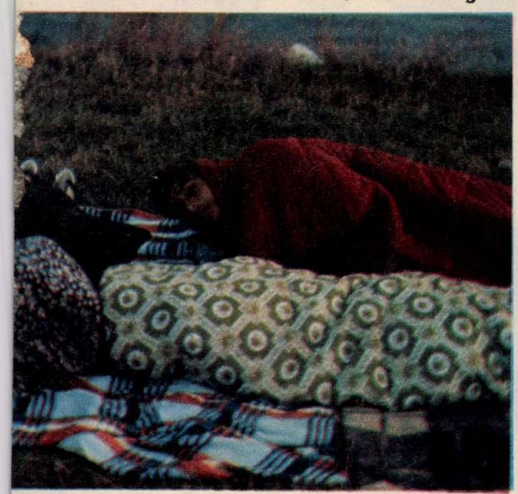

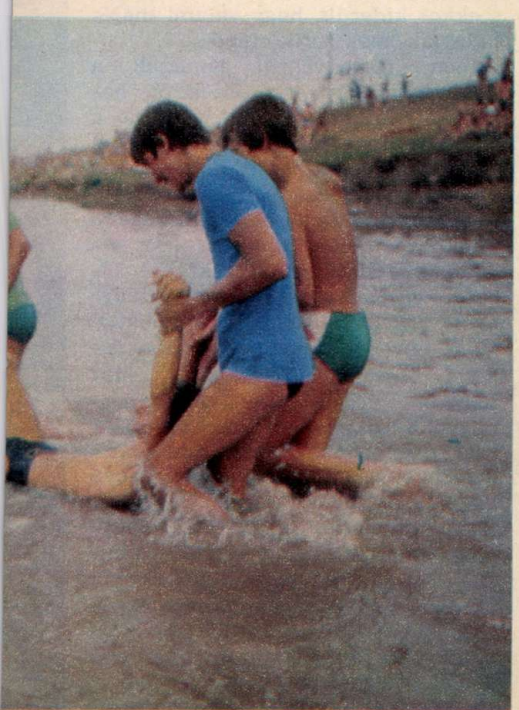

Tivadartól Szolnokig hosszú az út, időnként jólesik egy kis pihenő

Íme a felszerelés. Hja kérem, egy több mint kéthetes túrához nem elegendő a diplomata táska. Hogy fog ez a hajókra férni?...

Az étrend meglepően változatos volt, bár akadt egy komoly hibája: sohasem készült el olyan gyorsan, mint a matrózok étvágya...

KEDVES ISMERŐS

AKÁR A MESÉBEN

Azt mondják, olyan e kopaszodó úriember élettörténete, akár egy modern mese. Miért emlegetnek a szakemberek mesét? Azért, mert a mesék tele vannak szép, váratlan, olykor már romantikus, sokszor lehetetlennek tűnő fordulatokkal. Azért, mert a mesében a jó, a szorgalmas mindig elnyeri jutalmát. Hogy a kis angol faluban, Pinnerben született Reginald Kenneth Dwight jó volt-e fiatalabb korában, erre nehezen tudnánk válaszolni. Egy biztos azonban, a szorgalmára semmiképpen nem lehetett panasz. Azaz, dehogynem... Hiszen ez a fiú tizenhat éves korában abbahagyta iskolai tanulmányait, megúnva talán a tanulást magát, vagy a mogorva, szigorú tekintetű tanárok óráit, és csakhamar egy zeneműkiadó vállalatnál keresett munkát. Amennyire nem tetszett neki az iskola rendje, amennyire nem szívesen forgatta a tankönyveket, olyan lelkesedéssel és áhítattal árulta a kottákat az üzlet pultja mögött. Különösen akkor érzett valami borzongásfélét, amikor John Lennon zenéjének leiratait érinthette meg ujjaival. A csöndes, vevő nélküli percekben álmokat szövögetett, melyek — annak ellenére, hogy neki is volt már együttese —, meglehetősen távolinak, elérhetetlennek tűntek. Mibe kapaszkodhatott, mi adhatott azért mégiscsak valamiféle reális, ha porszemnyi nagyságú alapot is ábrándos terveinek? Talán csak a szorgalma, igyekezete, amellyel gyakorolt, amellyel zenét komponált. Erről jut eszembe, hogy még az elején elmondtuk: az efféle erőfeszítések meghozzák a gyümölcsüket — legalábbis a mesében, mindenképpen.

Nos, Elton John, (a Dwight-fiú e művésznéven lépett föl kisebb bárokban, lokálokban) ez a modern mesefigura szinte egyik napról a másikra igazi sztár lett. Kissé kövér, gyér hajú, gátlásos, de sztár. Tegyük is mindjárt hozzá, hogy e jegyek nemhogy gátolták volna pályafutásának kibontakozását, hanem egyenesen segítették. Ez a szemernyi kis elesettség, no meg a feszes, izgalmas zongorajáték, a legnépszerűbb előadók egyikévé avatták Elton Johnt. Úgy tűnt, elérte amit akart, megvalósította egykor megvalósíthatatlannak tűnő álmait, s ekkor kiderült, hogy valami mégis hiányzik még az életéből.

Igen, mert vágyai nemcsak a koncertpódiumra röpítették őt, hanem a lelátóktól övezett pályára, a zöld gyepre is. Elton John nyilván néhány, haverokkal, iskolatársakkal vívott grund-meccsen rádöbbent, hogy nincs különösebb tehetsége a játékhoz, belőle sohasem lesz világhírű labdarúgó. Gyerekfejjel, elkeseredetten szembenézve e ténynyel azonban nem gondolhatta, hogy egyszer nagyon is sok köze lehet még ehhez a játékhoz. Már pályája csúcsán, a rock egyik legnagyobb sztárjaként tért vissza a zöld gyepre. Igaz, nem mint játékos, hanem mint a Watford nevű angol első ligás csapat elnöke és társtulajdonosa. Úgy hírlik, sokszor még koncertkörútjait is félbeszakítja, s hazautazik, hogy láthassa a csapat egy-egy jelentősebb összecsapását. Ilyenkor ott ül az elnöki páholyban, s lehet, hogy úgy érzi magát, mint a mesében... **S. F.**

FOTÓ: KARASZ LAJOS